

PAMÁTKOVÝ ÚSTAV V OSTRAVĚ

VÝROČNÍ ZPRÁVA

2001

OBSAH

ÚVOD

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA ÚSTAVU

**SEZNAM ZAMĚSTNANCŮ SPÚ V OSTRAVĚ (VČETNĚ PŘEHLEDU PRACOVÍŠŤ)
K 31. 12. 2001**

VĚDECKÁ RADA SPÚ V OSTRAVĚ

**REGIONÁLNÍ KOMISE PRO SCHVALOVÁNÍ NÁVRHŮ NA PROHLÁŠENÍ ZA
KULTURNÍ PAMÁTKY**

PLNĚNÍ HLAVNÍCH ÚKOLŮ ZADANÝCH ZŘIZOVATELEM

PLNĚNÍ ÚKOLŮ ZADANÝCH STÁTNÍM ÚSTAVEM PAMÁTKOVÉ PÉČE V PRAZE ...

ÚTVAR ŘEDITELE

ÚTVAR PAMÁTKOVÉ PÉČE

ÚTVAR EVIDENCE, DOKUMENTACE A PRŮZKUMŮ

ÚTVAR SPECIALISTŮ

ÚTVAR ARCHEOLOGIE

VĚDA A VÝZKUM

a) Účelově financované projekty

b) Institucionálně financované projekty

PUBLIKAČNÍ ČINNOST.....

PŘEDNÁŠKOVÁ ČINNOST.....

ÚČAST V KOMISÍCH

POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ

ŽIVOTOPIS ŘEDITELE SPÚ V OSTRAVĚ

ÚVOD

Státní památkový ústav v Ostravě je krajskou organizací státní památkové péče, jejíž činnosti jsou stanoveny § 33 zákona ČNR č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. K tomu byl pověřen Ministerstvem kultury České republiky s účinností od 1. ledna 1991 zřizovací listinou č. j. 5158/97/f ze dne 20. července 1998. Ministerstvo kultury České republiky je zřizovatelem ústavu jako státní příspěvkové organizace a jmenuje také ředitele, který je statutárním představitelem ústavu.

Z hlediska odborné garance je situace stabilizována, ústav zajišťuje odborně metodickou činnost v oblasti státní památkové péče v Moravskoslezském kraji a v okrese Vsetín ze Zlínského kraje, z hlediska archeologie má navíc okres Jeseník z Olomouckého kraje, ale Vsetín zajišťuje Muzeum v Olomouci. Také skladba nemovitého a movitého památkového fondu se výrazněji nezměnila. Jinak jsou poslední léta u našeho ústavu ve znamení rozšiřování dalších aktivit. V roce 2000 jsme převzali do své správy bývalé Průmyslové muzeum v Ostravě - Michálkovicích a zpřístupnili jej pro širokou veřejnost jako národní kulturní památku Důl Michal. V závěru roku 2001 byly zahájeny přípravy na převzetí areálů zámků v Hradci nad Moravicí a Raduni.

V úřadu také došlo k personální výměně a celkovému snížení věku zejména odborných pracovníků. Pokračovalo doplňování vozového parku a další potřebné techniky. Přes veškerou snahu se nepodařilo dosáhnout vyrovnaného rozpočtu a hospodaření roku 2001 skončilo záporným výsledkem. Mezi hlavní příčiny lze uvést především nucené nasazení vysokých tržeb, které nebylo možno splnit a také nedostatek přínosných akcí - zejména pro útvar archeologie.

V odborné činnosti dochází k postupnému zkvalitňování výkonu jednotlivých agend. Ve většině okresů působí větší počet odborných pracovníků, což se projevuje jak v kvalitě, tak v termínech zpracování odborných vyjádření. Bylo také provedeno doplnění pracovníků a reorganizace útvaru evidence, dokumentace a průzkumů, což se také projevilo ve výkonnosti tohoto útvaru. Z významnějších úkolů lze uvést zpracování plánů záchrany dvou městských památkových zón, a to Brušperku a Kelče, a provedení reidentifikace nemovitých kulturních památek okresu Karviná. Byla také navázána mezinárodní spolupráce s Centrem dziedzictwa kulturowego Górnego Śląska v Polsku.

V rámci institucionálního výzkumu bylo řešeno osm úkolů, v rámci účelového výzkumu byly řešeny čtyři úkoly, z nichž tři byly dokončeny. Dosažené výsledky jsou na dobré úrovni a prokazují koncepční přístup zpracovatelů. Jednotlivé problémové oblasti byly řešeny systematicky a dávají záruku postupné kompletace informací o dalším potenciálním památkovém fondu v regionu.

V posledním čtvrtletí roku proběhla řada činností spojených s převzetím zámeckých areálů v Hradci nad Moravicí a Raduni včetně revize mobiliárních fondů. K 31. 12. 2001 byla zrušena Správa zámků v Hradci nad Moravicí a Raduni a správa a provoz obou zámků byla začleněna do struktury našeho ústavu s přímým řízením ředitelem.

Uplynulý rok prokázal, že ústav je schopen řešit všechny běžné úkoly i úkoly uložené zřizovatelem a Státním ústavem památkové péče v Praze. Jsou také předpoklady pro zlepšení ekonomické situace, a to především pro udržení vyrovnaného rozpočtu.

Ing. arch. Jiří Gwuzd, CSc.

ředitel

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA ÚSTAVU

SEZNAM ZAMĚSTNANCŮ STÁTNÍHO PAMÁTKOVÉHO ÚSTAVU V OSTRAVĚ (včetně přehledu pracovišť) k 31. prosinci 2001

Oddělení	Pracovní zařazení	Telefon
Útvar ředitele:		
Gwuzd Jiří, Ing. arch., CSc.	ředitel	069/6133481/203
Kovalský Ladislav, Mgr.	vedoucí útvaru ředitele, právník	069/6133481/236
Dudek Rudolf	kastelán Dolu Michal, BOZP, PO	069/6231151
Juřena Eduard	řidič	069/6133481/236
Kulová Jana	referentka	069/6133481/221
Plášek Otto	průvodce Dolu Michal	069/6231160
Purkyňová Jana	ediční a publikační činnost, vnitropodniková kontrola	069/6231160
Seberová Jana	knihovnice, archivářka, VTI	069/6133481/201
Svrchokrylová Milena	personalistka, mzdová účetní	069/6133481/235
Vodová Jarmila	účetní	069/6133481/233
Vontroba Oldřich, Ing.	průvodce Dolu Michal	069/6231160

Vymětalová Martina, Mgr.	ediční a publikační činnost	069/6133481/237
--------------------------	-----------------------------	-----------------

Útvar památkové péče:

Krčmář Igor, Ing. arch.	památkář - okres Bruntál	069/6133481/220
Pflegrová Michaela, Mgr.	památkář - okres Bruntál	0646/718266
Pangerová Šárka, Ing. arch.	památkář - okres Frýdek-Místek	069/6133481/229
Jana Koudelová, Mgr.	památkář - okres Frýdek-Místek	069/6133481/234
Kaniová Petra, Mgr.	památkář - okres Karviná	069/6133481/207
Jurašková Markéta, Mgr.	památkář - okres Nový Jičín	069/6133481/216
Novosad Jaroslav, Ing. arch.	památkář - okres Nový Jičín	0651/52349
Kouřilová Danuška, PhDr.	památkář - okres Opava	0653/714441
Lišková Silvie, Mgr.	památkář - okres Opava	069/6133481/234
Niklová Maria, Ing.	památkář - okres Ostrava	069/6133481/218
Paclová Hana, Ing. arch.	památkář - okres Ostrava	069/6133481/219
Halamíčková Věra, Ing. arch.	památkář - okres Vsetín	0651/52349
Halamíčková Alena, Ing.	památkář - historické parky a zahrady	069/6133481/246
Bartošová Marie, Ing. arch.	památkář - lidová architektura	069/6133481/216
Bínová Fidrichová Šárka, Mgr.	památkář - restaurování	069/6133481/220
Greiplová Zdeňka	památkář - dokumentátorka	0653/714441

Útvar specialistů:

Matěj Miloš, Ing. arch. Dr., Dr.	vedoucí útvaru	069/6231067
Borovcová Alena, Bc.	památkář - technické památky	069/6231067
Kynclová Jana, Ing.	památkář - technické památky	069/6231067
Ryšková Michaela, Mgr.	památkář - technické památky	069/6231067

Útvar evidence a dokumentace:

Goryczková Naděžda, Ing. arch.	vedoucí útvaru	069/6133481/232
Augustinková Lucie, Mgr.	stavebně historické průzkumy	069/6133481/248
Grůza Antonín, PhDr.	stavebně historické průzkumy	069/6133481/248
Jančarová Markéta, Bc.	památkář - reidentifikace	069/6133481/231
Janotová Šárka, Bc.	památkář - dokumentátorka	069/6133481/214
Jakubková Hana, Mgr.	památkář - dokumentátorka	069/6133481/215
Koubová Marta, Mgr.	památkář - movité památky, ISO	069/6133481/247
Kuncová Hana	fotografka	069/6133481/206

Matějková Pavla, Bc.	památkář - dokumentátorka	069/6133481/215
Mezerová Ľubica, PhDr.	památkář - zpřístup. a instal. objekty	0646/718266
Rosová Romana, Mgr.	památkář - archivní průzkumy	069/6133481/248
Svátková Libuše, PhDr.	památkář - reidentifikace	069/6133481/231
Strakoš Martin, Mgr.	památkář	069/6133481/247
Streichlová Jana	památkář - dokumentátorka, ISO	069/6133481/247

Útvar archeologie:

Stabrava Pavel, Mgr.	vedoucí útvaru	0653/715485
Juchelka Jiří, Bc.	archeolog	0653/715485
Kavanová Helena	administrativní pracovnice	0653/715485
Kiecoň Marek, Bc.	archeolog	0653/714441
Hana Konšelová, Mgr.	dokumentátorka	0653/714441
Ott Tomáš, Mgr.	odborný pracovník	0653/715485
Pravdová Hana	dokumentátorka	0653/715485
Šenková Věra	laborantka	0653/715485
Šil Jiří, Mgr.	konzervátor	0653/714441
Teryngerová Hana, PhDr.	archeolog	0653/714441
Tichá Irena, Mgr.	dokumentátorka	0653/714441
Zezula Michal	archeolog	0653/715485
Zezulová Michaela	dokumentátorka	0653/715485

PŘEHLED PRACOVIŠŤ ÚSTAVU

Ostrava - Přívoz, Korejská 12, PSČ 702 00 - útvary ředitele, památkové péče, evidence a dokumentace, průzkumů tel.: 069/6133481

tel./fax: 069/6133128

e-mail: spuo@ostrava.pamatky.cz

NKP Důl Michal, ČSA 95/413, PSČ 715 01 Ostrava - Michálkovice - detašované pracoviště útvaru ředitele a specialistů tel.: 069/6231160

tel./fax: 069/6231067

e-mail: pamatky@volny.cz

Bruntál, Zámek v Bruntále, Zámecké náměstí 5, PSČ 792 11 - detašované pracoviště útvaru evidence , dokumentace a průzkumů a útvaru památkové péče

tel.: 0646/718266

e-mail: pamatkybr@volny.cz

Opava, Holasická 12, PSČ 746 01 - detašované pracoviště útvaru památkové péče

tel.: 0653/714441

fax: 0653/616405

e-mail: opava@pamatky.cz

Opava, Bezručovo náměstí 1, PSČ 746 01 - detašované pracoviště útvaru archeologie

tel./fax: 0653/715485

tel.: 0653/628508

e-mail: puo@c-mail.cz

Opava, Masarykova 39, PSČ 746 01 - detašované pracoviště útvaru archeologie

tel.: 0653/628045

Rožnov pod Radhoštěm, Palackého 484, PSČ 756 61 - detašované pracoviště útvaru památkové péče

tel. 0651/52349

VĚDECKÁ RADA PAMÁTKOVÉHO ÚSTAVU V OSTRAVĚ

Vědecká rada je poradním orgánem ředitele zřízeným v souladu s organizačním řádem ústavu. Je složena z významných odborníků oboru a oborů souvisejících s činností ústavu. Těžiště její činnosti spočívá v oblasti řešení nejvýznamnějších problémů oboru památkové péče a praxe památkového ústavu. Členství ve vědecké radě je čestné.

ABECEDNÍ SEZNAM ČLENŮ

1. Ing. arch. Karel Biňovec, ředitel, Státní památkový ústav v Olomouci.
2. Prof. PhDr. Ivo Hlobil, CSc., historik umění, zástupce ředitele, Ústav dějin umění Akademie věd ČR.
3. Doc. PhDr. Petr Holý, Dr., historik umění, Filozofická fakulta Ostravské univerzity.
4. Mgr. Pavel Jerie, náměstek ředitele, Státní ústav památkové péče v Praze.
5. Ing. Karel Kalvoda, ekonomický náměstek ředitele, Státní ústav památkové péče v Praze.
6. PhDr. Irena Korbelářová, Dr., historička, odborná pracovnice, Slezské zemské muzeum v Opavě.
7. Ing. Vítězslav Koukal, CSc., ředitel, Valašské muzeum v přírodě, Rožnov pod Radhoštěm.
8. Doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc., archeolog, ředitel, Archeologický ústav Akademie věd ČR v Brně.

9. Ing. arch. dr. Miloš Matěj, Dr., statutární zástupce ředitele, vedoucí útvaru specialistů, Státní památkový ústav v Ostravě.
10. PhDr. Jiří Merta, archeolog, samostatný vědecký pracovník industriální archeologie, Technické muzeum v Brně.
11. Prof. PhDr. Jan Sedlák, CSc., historik umění, Fakulta architektury Vysokého učení technického v Brně.
12. Doc. Ing. Barbara Stalmachová, CSc., odborná asistentka, pedagožka, Fakulta hornickogeologická Vysoké školy báňské - Technické univerzity.
13. Doc. PhDr. et PaedDr. Jindřich Vybíral, teoretik architektury, prorektor pro styk s praxí a zahraniční styky, Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze.
14. Doc. PhDr. Pavel Zatloukal, historik umění, ředitel, Muzeum umění Olomouc.
15. Prof. Ing. arch. Helena Zemánková, CSc., architektka, prorektorka pro zahraniční styky, Fakulta architektury Vysokého učení technického v Brně.

REGIONÁLNÍ KOMISE PRO SCHVALOVÁNÍ NÁVRHŮ NA PROHLÁŠENÍ ZA KULTURNÍ PAMÁTKY

1. PhDr. Antonín Grůza, Státní památkový ústav v Ostravě, Korejská 12, Ostrava – Přívoz.
2. Ing. arch. Igor Krčmář, Státní památkový ústav v Ostravě, Korejská 12, Ostrava – Přívoz.
3. Mgr. Martin Strakoš, Státní památkový ústav v Ostravě, Korejská 12, Ostrava – Přívoz.
4. Bc. Alena Borovcová, Státní památkový ústav v Ostravě, Korejská 12, Ostrava – Přívoz.
5. Bc. Šárka Janotová, Státní památkový ústav v Ostravě, Korejská 12, Ostrava – Přívoz.
6. PhDr. Hana Teryngerová, Státní památkový ústav v Ostravě, Korejská 12, Ostrava – Přívoz.
7. Ing. Jitka Košťáková – Okresní úřad v Opavě, odbor regionálního rozvoje.
8. Mgr. Iva Tvrdá – Magistrát města Ostravy, útvar hlavního architekta.
9. PhDr. Pavel Šopák, Slezská univerzita v Opavě.
10. PhDr. Petr Vojtal, Slezská univerzita v Opavě.
11. Mgr. Jiří Jůza – Galerie výtvarných umění v Ostravě, Dům umění.

PLNĚNÍ HLAVNÍCH ÚKOLŮ ZADANÝCH ZŘIZOVATELEM

V průběhu roku byl prováděn zvýšený památkový dohled nad obnovou kulturních památek subvencovanou v rámci památkových programů Ministerstva kultury ČR. Dále byla prováděna koordinace a příprava alokace finančních příspěvků poskytovaných z Havarijního střešního programu.

Byly zpracovány plány zásad památkové ochrany a hodnocení území městských památkových zón Kelč a Brušperk.

Byla vydána zpráva o činnosti organizace za rok 2000 s uvedením rozboru hospodaření s prostředky státního rozpočtu a zároveň byla prezentována na internetu.

Dne 18., 20. a 21. dubna 2001 proběhly oslavy Mezinárodního dne památek a sídel. K tomuto účelu bylo poskytnuto návštěvníkům areálu Dolu Michal vstupné zdarma a v sobotu 20. 4. byla připravena ve spolupráci s Dopravním podnikem Ostrava, a. s. jízda historickým trolejbusem. Akci předcházela rozsáhlá propagační činnost ve sdělovacích prostředcích a informačních centrech regionu, příprava reklamních plakátů NKP Dolu Michal a letáků se základními informacemi o této technické památce a to v českém, německém, anglickém a polském jazyce, prezentace NKP Dolu Michal i připravovaných akcí ve školském časopise Kaleidoskop. Dnů se zúčastnilo 967 návštěvníků. Dny evropského dědictví proběhly na NKP Důl Michal ve dnech 8. - 9. září 2001, opět byla zajištěna jízda historickým autobusem, vstupné zdarma a kulturní program obohacen o výstavu Kolmo k ose II.

Okresní dny památek byly realizovány v okresech Bruntál, Karviná, Nový Jičín, Opava a Ostrava. V okresech Frýdek-Místek a Vsetín se akce neuskutečnila. Ve dnech 15. a 16. 11. 2001 bylo pořádáno krajské setkání s pracovníky okresních úřadů z úseku památkové péče v objektu Libušín na Pustevnách na Prostřední Bečvě.

Bylo provedeno vyhodnocení projektů pro udělení Ceny za nejlepší přípravu a realizaci Programu regenerace městských památkových rezervací a zón za r. 2000 ve spolupráci se zástupcem ÚÚR. Pořadí přihlášených měst dle daných kritérií bylo včetně minimálních bodových odstupů předáno na MK ČR.

V rámci reidentifikace nemovitých kulturních památek byl dokončen terénní průzkum okresu Karviná včetně záznamů do mapových podkladů v programu Dikat-P (doplněny změny stavebního stavu, využití, upraveny texty zhodnocení, doplněna literatura a chybějící fotodokumentace).

Byl zpracován návrh výběru kulturních statků pro jejich zvláštní označení na dálnicích a rychlostních komunikacích včetně koordinace s ÚÚR Brno.

Byl zpracován plán zásad památkové ochrany areálu dolu Hlubina a Vítkovických železáren v Dolní oblasti v Ostravě. Bylo dokončeno vyhodnocení stávajícího stavu stavebních objektů a

ocelových konstrukcí u objektů a technického zařízení zapsaného v ÚSKP, navržen postup jejich stabilizace a vyčísleny nutné náklady.

PLNĚNÍ ÚKOLŮ ZADANÝCH STÁTNÍM ÚSTAVEM PAMÁTKOVÉ PÉČE V PRAZE

V termínu byly aktualizovány a doplněny údaje do Seznamu nejohroženějších kulturních památek ČR a Státnímu ústavu památkové péče v Praze byly zaslány fotografie objektů.

Státnímu ústavu památkové péče byly předány kopie výstupů institucionálních úkolů vědy a výzkumu a zároveň byly poskytnuty údaje o institucionálních výzkumných úkolech zpracovaných v letech 1995 - 2000 do centrální počítačové databáze podle pokynů operátora.

V plném rozsahu byla zajištěna činnost koncepčního týmu, který kontroluje, koordinuje a garantuje plnění hlavních úkolů památkového ústavu zadaných v rámci plánu odborně metodického řízení odborných organizací státní památkové péče včetně součinnosti v úkolech vědy a výzkumu podílejících se na naplňování jednotlivých pilířů a plnění úkolů Koncepčního týmu státní památkové péče.

K plnění Haagské úmluvy nebyly požadovány žádné úpravy již poskytnutých materiálů.

Byly prováděny soupisy, dokumentace a evidence pro předměty kulturní hodnoty v dokumentovaných církevních objektech, s využitím softwarových programů ISO. Bylo prováděno vkládání databázových údajů a obrazových souborů v programu MacArtPro a to do evidence předmětů 1 378 záznamů a evidence žádostí 81 záznamů.

Byly předávány a doplňovány evidenční karty movitých kulturních památek zapsaných ve státních seznamech podle zákona č. 22/1958 Sb., a průběžně zasílány zpracované evidenční karty movitých kulturních památek prohlášených podle zákona č. 20/1987 Sb., i na základě zákona č. 71/1994 Sb.

Dále byly předávány a doplňovány evidenční karty nemovitých kulturních památek zapsaných ve státních seznamech podle zákona č. 22/1958 Sb., a průběžně zasílány zpracované evidenční karty nemovitých kulturních památek prohlášených podle zákona č. 20/1987 Sb. Kopie návrhů na prohlášení věci za kulturní památku byly zasílány Státnímu ústavu památkové péče v Praze po projednání v regionální hodnotitelské komisi spolu se zápisem z jejího jednání.

Byla provedena aktualizace věcné a odborné revize hranic městských památkových rezervací a městských památkových zón.

V rámci dopracování Koncepce památkové ochrany kulturní krajiny v České republice byly zpracovávány podklady pro prohlášení krajinných památkových zón Hradce nad Moravicí, Štramberku, Zděchova a Kychové.

Byl vypracován, projednán a schválen v odborném úseku ústavu časový harmonogram pro obnovu Dolu Michal včetně určení garanta za jeho dodržení a zaslán Státnímu ústavu památkové péče v Praze.

Jelikož jsme nespravovali žádné zpřístupněné objekty s mobiliárními fondy, nebyla zajišťována jejich základní evidence.

Jelikož nemáme ve správě zpřístupněné objekty s mobiliárními fondy nemonitorovalo se vnitřní prostředí interiérů. Také jsme nestanovovali priority pro restaurování a konzervaci mobiliárních fondů.

Byl pověřen odborný pracovník ke komunikaci s technologickým centrem ve Státním ústavu památkové péče v Praze, který bude na základě doplněné kvalifikace schopen poučeně zadat průzkum a přijmout a aplikovat jeho výsledek pro potřeby ústavu.

Také byl pověřen pracovník, který bude shromažďovat a kompletovat údaje z oznámení o zahájení archeologických výzkumů a zpráv o jejich výsledcích na území prohlášeném za kulturní památku, národní kulturní památku, památkovou rezervaci nebo památkovou zónu, za účelem vytvoření standardu pro plnění centrální databáze.

Byla zasílána oznámení o zahájení archeologických výzkumů a zpráv o jejich výsledcích na území prohlášeném za kulturní památku, národní kulturní památku, památkovou rezervaci nebo památkovou zónu, podle § 21 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, prováděných ústavem.

Úkol uspořádat diskusní seminář k zakončovaným obnovám většího rozsahu podle kalendáře dohodnutého se Státním ústavem památkové péče v Praze s cílem výměny zkušeností a odborného zhodnocení obnovy nebyl pro absenci vhodné akce realizován. Seminář k architektuře padesátých let 20. století bude realizován až v roce 2002.

Ing. arch. Jiří Gwuzd, CSc.

ředitel

ÚTVAR ŘEDITELE

Finanční hospodaření SPÚ probíhalo v souladu s platnými předpisy a schváleným rozpočtem na daný rok. Jako v uplynulých letech měl ústav opět v rámci dotace podhodnocené

provozní náklady. Proto byly stanoveny tržby ve výši 2800 tis. Kč pro zajištění vyrovnaného rozpočtu. Stanovené tržby se staly nereálné, což se projevilo v průběhu a na konci roku, kdy skutečné tržby činily 1159 tis. Kč. Nepodařilo se zajistit dostatečné množství akcí zejména pro útvar archeologie.

Vyhodnocení nákladů celkem po úpravách rozpočtu (v tis. Kč).

Položka	rozpočet	skutečnost
Náklady celkem	22.529	23.039
z toho:		
Materiál	1371	1971
Energie	562	653
Prodané zboží	0	4
Opravy a udržování	1282	1476
Cestovné	658	455
Reprofond	10	5
Služby	5436	5195
Mzdy	8704	8669
Z toho: nákladové mzdy	8372	8358
OON	332	311
Zákonné pojištění	3011	2907
Zák. soc. náklady	167	154
Daně	3	2
Pokuty, penále	0	13
Škody	0	5
Ostatní náklady	270	312
Odpisy	1055	1098
Zůst. cena prodej. majetku	0	120
Výnosy celkem	22.529	21.258
z toho		
Příspěvek	19.729	19.729
Vlastní výnosy	2.800	1.529
Hospodářský výsledek	0	- 1781

Plánovaný přepočtený stav zaměstnanců byl 57, plnění za rok 2001 56,92. Prostředky na platy byly nedočerpány proti upravenému limitu o 11.575,- Kč, ostatní osobní náklady byly nedočerpány o 23.686,- Kč.

Zahraniční cesty se uskutečnily v hodnoceném období dvě do Polské republiky na odborné semináře o průmyslových památkách a jejich prezentace. O uvedených cestách bylo podrobně informováno MK ČR, odbor památkové péče.

Mgr. Ladislav Kovalský

Provoz na národní kulturní památce Důl Michal

V roce 2001 navštívilo Důl Michal 4603 návštěvníků, z toho 2448 platících. Oproti předchozímu roku se tak návštěvnost výrazně zvýšila.

Návštěvníci měli i v tomto roce možnost shlédnout první prohlídkovou rasu, zahrnující lampovnu, řetízkové šatny a koupelny, dispečink, cechovnu, lampovnu a především unikátní strojovnu, vybavenou elektrickými těžními stroji a kompresory z počátků elektrifikace tohoto průmyslového odvětví. V roce 2001 nebyly zpřístupněny žádné další prostory.

Celoroční sezóna byla doplněna řadou kulturních akcí. Již na jaře se Důl Michal zapojil do celorepublikové akce Deset století architektury, pořádané Pražským hradem a agenturou Dada. Akce trvala od 6. 4. 2001 do 31. 10. 2001. V jejím rámci byl měsíc červen vyhlášen kulturním měsícem v regionu. V tuto dobu byla veřejnosti zpřístupněna výstava „Domácnost našich babiček a životní styl minulých století“. Jednalo se o výstavu odrážející způsob života a veškerou techniku a „vymoženosti“, které obsahovaly domácnosti našich předků od poloviny 19. století do počátku 2. poloviny století 20. Cílem výstavy nebylo představení unikátních a umělecky cenných předmětů, se kterými jsme se mohli občas setkat u nejbohatších vrstev obyvatelstva, ale právě naopak o prezentaci běžně dostupných a užívaných předmětů denní potřeby, které jejich uživatelé považovali za samozřejmou součást svého života. Výstava byla umístěna záměrně do výstavních prostor národní kulturní památky Dolu Michal, aby se mohl dát do přímého kontrastu pracovní život lidí minulých století s tím životem, který tito vedli po návratu z práce. Obsahově tak naplnila širší koncepci této památky, jež zahrnuje nejen technické aspekty důlní činnosti, ale také životní styl horníků a všech lidí dané doby. Výstava byla uspořádána ve spolupráci s Muzeem Komenského v Přerově a trvala do 4. října 2001.

18., 21. a 22. duben byly již každoročně zasvěceny oslavám Mezinárodního dne památek a sídel. Vstupné bylo návštěvníkům poskytnuto zdarma a jako doprovodný program byla připravena na sobotu 21. 4. jízda historického trolejbusu (připraveno ve spolupráci s Dopravním podnikem Ostrava, a. s.).

Dne 28. 8. 2001 se uskutečnila v rámci Ostravských dnů nové hudby na Dole Michal performance Marka Pražáka a Jiřího Surůvky. Tato akce byla zároveň předpremiérou mezinárodní výstavy autorských instalací „Kolmo k ose II“, která představila tvorbu mladých umělců z České republiky, Slovenska a Polska. Zvláště zaujalo dílo pana Jiřího Šiguta, kterému se pomocí zvláštní fotografické techniky podařilo připomenout dvě tragické události ze 60. let 20. století a které zavinily smrt několika lidí. Na citlivý fotografický papír bylo rozloženo skutečné hornické oblečení a vybavení a vše bylo nasvíceno pouhým svitem svíček. Vzniklo tak několik velkých, velice

působivých obrazů, připomínající mrtvé horníky. Hostujícími umělci byli také Marek Pražák (výstava soch v prostorách kompresorovny) a Jiří Surůvka (obrazy v řetězkových šatnách). Celá akce byla uspořádána ve spolupráci s agenturou Kok. Slavnostní ukončení výstavy bylo dne 31. 10. 2001 doplněno představením Jana Balabána a Marka Pražáka.

První zářijový víkend byl ve znamení Dnů evropského dědictví, celoevropské akce snažící se přiblížit jednotlivé kultury, ale také vzájemné vazby a vztahy, které utvářely a stále utvářejí evropský subkontinent. Areál byl zpřístupněn zdarma a návštěvníci se měli možnost svézt historickým trolejbusem.

Návštěvnost na Dole Michal za rok 2001

Měsíc	Plné vstupné á 30 Kč	Zlevněné vstupné á 10 Kč	Zdarma	Celkem
Leden	29	41	30	100
Únor	20	78	22	120
Březen	17	76	22	115
Duben	23	125	819	967
Květen	50	235	42	327
Červen	41	242	119	402
Červenec	46	185	77	308
Srpen	92	132	161	385
Září	56	188	651	895
Říjen	79	316	165	560
Listopad	49	263	37	349
Prosinec	16	49	10	75
Celkem	518	1930	2155	4603

Mgr. Martina Vymětalová
redaktorka

Knihovna

Během roku 2001 bylo průběžně zajišťováno plnění základních knihovnických služeb a doplňování knihovního fondu spolu se zajištěním meziknihovních výpůjček u jiných knihoven v České republice dle požadavků pracovníků:

Počet výpůjček

knihy	364 svazků
periodika	101 ks
Výpůjčky MVS a MMVS - SVK Ostrava, Brno, Olomouc, Státní knihovna Praha, ostatní	106 knih
Výpůjčky plánového archivu	48 složek
Výpůjčky restaurátorských prací	9 složek
Zkatalogizováno knih	211 knih
Zkatalogizováno restaurátorských prací	220 složek
Zkatalogizováno - plánová dokumentace	31 složek

Jana Seberová
knihovnice

ÚTVAR PAMÁTKOVÉ PÉČE

Činnost útvaru je obdobně jako v uplynulých letech zaměřena především na památkový dohled při obnově kulturních památek, historických území měst a obcí s ochranným režimem a chráněných historických parků a zahrad na území působnosti Státního památkového ústavu v Ostravě. Stručný přehled projednávaných a uskutečněných akcí památkové obnovy nemovitých i movitých kulturních památek, regenerace městských i vesnických památkových rezervací, zón a ochranných pásem dozorovaných terénními pracovníky památkového ústavu (garanty okresů a specialisty) je součástí níže uvedeného přehledu práce na jednotlivých okresech.

Kromě odborné výpomoci okresním úřadům, vyplývající ze zákona č. 20/87 Sb., o státní památkové péči, se útvár podílí na úkolech vypsanych zřizovatelem, Ministerstvem kultury České republiky, a garantovaných ústředním odborným pracovištěm, Státním ústavem památkové péče v Praze. Jedná se především o zpracování Plánů zásad památkové ochrany historických jader měst, podíl na řešení grantového úkolu „Prostorová identifikace“, aktualizaci soupisu Nejohroženějších nemovitých kulturních památek v České republice a garanci výběru akcí financovaných z Havarijního střešního fondu. V uplynulém roce 2001 byly přes řadu počátečních nedorozumění nakonec úspěšně v termínu dokončeny a předány odboru památkové péče MK ČR plány ochrany městské památkové zóny Brušperk a městské památkové zóny Kelč. S menšími problémy byla ukončena také aktualizace seznamu nejohroženějších památek v regionu a předána SÚPP v Praze k dalšímu zpracování. V součinnosti s ministerstvem pro místní rozvoj a zástupci krajských úřadů proběhlo vyhodnocení soutěže O cenu regenerace.

Pracovníci útvaru jsou členy různých komisí od úrovně MK ČR a SÚPP v Praze až po komise regenerací MPR a MPZ, působí jako odborní konzultanti seminárních, bakalářských a diplomových prací studentů oborů dějin umění a historie Ostravské university a Slezské university v Opavě,

aktivně se podílejí na propagaci památek v médiích s cílem přiblížit práci památkového ústavu a přispět ke zvýšení společenského kreditu oboru památkové péče. Svůj odborný růst zajišťují účastí na oborových seminářích zaměřených na problematiku obnovy a péče o kulturní památky. Poznatky z praxe publikují v odborných periodikách a sbornících odborných institucí regionu.

Současně se podílejí na řadě institucionálních výzkumných úkolů a grantových projektů financovaných z účelových prostředků MK ČR. V součinnosti s útvarem evidence, dokumentace a průzkumů byl v roce 2001 dokončen rozsáhlý dvouletý grant nazvaný „Zjišťovací terénní průzkum autentických forem stavební produkce v regionu Opavska“, zahájený v roce 2000. Výstup v podobě širokého přehledu stavební produkce sledovaného území se stal důležitým výchozím materiálem pro případné návrhy k zápisu do ústředního seznamu kulturních památek. Dalším rokem pokračoval „Inventarizační průzkum a soupis lidové architektury okresu Bruntál“, který přispívá k poznání a vytvoření typologie staveb lidové architektury v doposud málo probádané oblasti Hrubého Jeseníku. (Blíže k projektům příspěvky ve Sborníku Státního památkového ústavu v Ostravě.) V rámci institucionálního výzkumu ústavu byly zahájeny práce na plánech ochrany sídlištní architektury socialistického realizmu satelitních měst Poruba a Havířov s termínem dokončení v roce 2002.

V průběhu roku zorganizoval útvar Dny památek na jednotlivých okresech za účasti starostů obcí a představitelů církví s výjimkou okresu Frýdek-Místek, který nabídku otevřené diskuse odmítl. Vedle nejvýznamnějších akcí obnovy památek zde byla prezentována práce odborných specialistů s regionální působností a dalších útvarů Státního památkového ústavu v Ostravě. V závěru roku proběhlo velmi neformální dvoudenní setkání pracovníků útvaru s referenty okresních a krajských úřadů na Pustevnách.

Přehled odborných vyjádření za rok 2001

Okres	ÚPD	Rozhodnutí	Ostatní	Celkem
Bruntál	33	258	468	759
Frýdek - Místek	14	205	250	469
Karviná	18	352	267	637
Nový Jičín	31	264	139	434
Opava	34	438	164	636
Ostrava	9	325	253	587
Vsetín	15	203	91	309
Celkem	154	2 045	1 632	3 831

Ing. arch. Nad'a Goryczková
pověřena vedením útvaru památkové péče

OKRES BRUNTÁL

V nejrozsáhlejším okresu regionu s největším množstvím kulturních památek, jednou vesnickou památkovou rezervací, jednou městskou památkovou zónou, dvěma vesnickými památkovými zónami a pěti ochrannými pásmy probíhala podobně jako v minulých letech řada oprav památek, připravovaná a sledovaná v rámci kompetencí a rozsahu pravomocí památkového ústavu. Agenda představovala 744 položek, odbornou garanci za ústav prováděly dvě pracovnice (od 22. listopadu architekt a historička; historička umění zajišťovala od tohoto termínu agendu související s instalovanými objekty, takže přešla na útvar evidence a dokumentace a spolu se dvěma pracovníci tohoto útvaru provedla inventuru památkového mobiliárního fondu zámku Hradec nad Moravicí, který spolu se zámkem Raduň přešel 1. 1. 2002 pod Státní památkový ústav v Ostravě).

Významnou finanční pomoc při jejich opravách představovaly programy Ministerstva kultury ČR. V rámci Programu záchrany architektonického dědictví pokračovaly akce z minulého roku: restaurování nástěnných maleb od Josefa Sterna v kostele Narození Panny Marie v Krnově a statické zajištění dřevomorkou napadeného krovu v zámku Hošťálkovy. Zde se mimo Program pokračovalo s restaurováním intarzovaného schodiště.

Z Programu regenerace MPZ byla v Bruntále provedena celková rekonstrukce městského domu čp. 60, náměstí Míru 11, kdy jí byly navraceny dvojkřídlé dveřní výplně, dřevěné a teracové podlahy, repasovaná okna, obnovená štuková interiérová i exteriérová výzdoba a renovované kamenné schodiště s litinovým zábradlím; vytvořené podmínky pro kanceláře a bydlení. Z Programu regenerace pokračovala oprava dřevěné klenby a krovu napadeného dřevomorkou v kostele Panny Marie Těšitelky v Bruntále. Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny pomohl při opravě dveří a oken na chalupě čp. 256 ve VPR Heřmanovice; položení břidlicové krytiny na chalupě čp. 94 v Malé Morávce.

S přispěním Havarijního střešního programu byl opraven krov a střecha presbytáře kostela sv. Mikuláše v Úvalně, kde ostatní náklady hradil Okresní úřad v Bruntále a dále byly upraveny střechy na chalupě čp. 17 v Dolní Moravici a chalupě čp. 13 v Holčovicích – Komoře, střechy a trámové konstrukce větrného mlýnu Hermann v Horních Životicích.

Z Programu restaurování movitých kulturních památek byly restaurovány: rámy obrazů z kostela Panny Marie Pomocné v Bruntále, intarzované lavice.

Z kostela sv. Maří Magdaleny v Horním Městě, grotta a hlavní oltář v kostele Narození Panny Marie v Krnově, boční oltář z kostela Sedmibolestné Panny Marie na Cvilíně a čtyři sochy církevních učitelů v kostele sv. Martina v Široké Nivě.

K opravě památek byly využity i další programy. Z Programu obnovy venkova byla opravena fasáda domu čp. 199 v Andělské Hoře, stodola na parcele č. 380 v Malé Morávce a zrestaurovaná socha sv. Jana Nepomuckého ve Staré Vsi. Z Česko-německého fondu budoucnosti přispěli

k celkové obnově městského domu čp. 104, Hlavní nám. 29 v Krnově a statika kostela sv. Maří Magdaleny v Horním Městě. Z Programu EuroPhare byla opravena střecha kostela sv. Jakuba v Dolní Moravici, provedeno odvodnění a statické zajištění kostela Neposkvrněného Početí Panny Marie ve Starém Městě, upraveny prostory jižního paláce a VII. brány hradu Sovince.

Z velkých oprav a rekonstrukcí je jistě zajímavá oprava areálu kostela sv. archanděla Michaela v Dětrichovicích. Byla opravena kamenná ohradní zeď, vyčištěn areál hřbitova a především opravena střecha a dveře samotného kostela. Dalším počinem byly oprava kamenných omítaných bran a věže zámku v Janovicích včetně restaurování erbu a kovářských prvků i opravy ojedinělé ohradní zdi hřbitova a kostela v Hrozové.

Stálý dozor a spolupráci s vlastníkem, Muzeem v Bruntále, si vyžadovaly opravy a úpravy na hradě Sovinci (oprava a rekonstrukce jižního paláce a 7.brány) a zámku v Bruntále, především na řešení problematiky vztlínající vlhkosti v přízemí. Problematika vlhkosti, zatékání a vznik dřevomorky byla řešena i na zámcích v Dívčím Hradu, kde byla opravena střecha včetně krovu ve východní věži. Pokračovala spolupráce státní památkové péče s Ostravsko-opavským biskupstvím ŘK církve při záchraně církevních památek. S velkým přispěním OkÚ v Bruntále byla opravena část krovu kostela sv. Mikuláše v Úvalně, krov a střecha kostela sv. arch. Michaela v Dětrichovicích, věž a střecha kostela sv. Kateřiny v Horním Benešově, statika kostela sv. Maří Magdaleny v Horním Městě a především se pokračovalo v restaurování středověkých nástěnných maleb v kostele Neposkvrněného Početí Panny Marie ve Starém Městě. Ukončena byla oprava šindelové krytiny na dřevěném kostelíku sv. Hedviky ve Vidlých a statické zajištění fary v Malé Morávce.

Kromě řešení grantu Průzkum dochovaných objektů lidového stavitelství v okrese Bruntál (Inventarizační průzkum a soupis lidové architektury okresu Bruntál), v rámci kterého byly v roce 2001 zpracovány oblasti Hornobenešovska a Krnovska, byla velká pozornost věnována opravám a obnově památek jedinečné jesenické lidové architektury: na chalupě čp. 144 v Janovicích bylo zachraňováno roubení, podlahy a střecha, na chalupách čp. 149, 155, 169, 112, 68, 17 v Malé Morávce se zajišťovala oprava krovů, střechy, oken a štítů, na chalupách čp. 256, 216 v Heřmanovicích se započalo s opravami střech. V rámci vesnických památkových zón a rezervace byly neustále řešeny problémy kolem záchrany a opravy roubení, střech včetně krovů, skladby podlah, odstraňování vztlínající vlhkosti ze zdiva a novostaveb (rodinné domy a pensiony, garáže a hospodářské budovy), které jsou v rámci původní roztroušené zástavby jednotných domů skutečným problémem.

Z městské architektury největší úsilí představovala celková rekonstrukce unikátního městského domu čp. 105 Hlavní nám. 29 v Krnově s renesančním jádrem s klenbami i v patře a dvěma mohutnými dymníky, u kterého byl zadní klasicistní trakt po povodni v roce 1997 stržen. Po

mnoha jednáních bylo pro dům nalezeno vhodné využití a předložen projekt úprav, který byl z hlediska státní památkové péče naddimenzovaný a značně zasahoval do památkové podstaty objektu. Protože celková rekonstrukce byla již zahájena, byly jeho nedostatky odstraňovány v průběhu prací. Při stavebních pracích byly odkryty renesanční omítky a pozdější dekorativní výmalba stěn, která bude v některých místech rekonstruována. Podobný problém při přípravě celkové rekonstrukce, která by změnila úplně dispozici klasicistního domu jsme řešily u návrhu úprav domu na Zámeckém náměstí č. 4 v Bruntále, kterou se zatím nepodařilo odvrátit. Ve městech, kde je MPZ a ochranná pásma, se řešily především opravy fasád, umístění reklam, plynofikace včetně umístění skříní do fasád, podkrovní byty a s ním spojené umístění a vzhled střešních oken, vikýřů a přístaveb. Provedeny byly dílčí úpravy lázeňského domu Libuše v Karlově Studánce.

Množství práce bylo provedeno v oblasti projekční přípravy. Celková obnova byla projekčně připravena u městského domu na Zámeckém náměstí č. 4 v Bruntále. Připraveno bylo také osm novostaveb v chráněných územích. Projekčně bylo připraveno mnoho dílčích úprav především na fasádách a řešení interiérů.

Samostatnou a mnohdy značně složitou situaci představuje vyjadřování se k územně plánovací dokumentaci. Především do územních plánů ve všech stádiích se snažíme vložit informace nejen o stávajících památkách a plošné ochraně, ale i o dalších památkových a architektonických hodnotách obce (hodnotné objekty a soubory, historický půdorys, kulturní krajina) a ve velké míře ovlivnit regulativy výstavby. Vyjádření v tomto smyslu, tj. po podrobném terénním průzkumu, doplněném někdy i o archivní jsme podaly k územním plánům těchto obcí: Bílčice, Břidličná, Dětrichov nad Bystřicí, Dlouhá Stráň, Holčovice, Hlinka, Jindřichov, Karlovice, Křišťanovice, Lichnov, Malá Morávka a Karlov, Mezina, Moravskoslezský Kočov, Nová Pláň, Oborná, Razová, Roudno, Rýmařov, Staré Město, Světlá Hora, Třemešná, Tvrdkov, Valšov, Vrbno pod Pradědem, Vysoká.

Další vyjádření se týkala návrhů zadání ÚP, dálkových tras plynovodů a telefonních kabelů. Samostatnou kapitolou je detailní řešení interiérů měst (náměstí Míru v Bruntále, Mírové náměstí v Horním Benešově a pěší zóna a regulační plán OPP v Krnově), které představovaly intenzivní bádání v archivech a muzeích.

Pracovnice okresu provedly revizi movitých kulturních památek v pěti kostelech a spolupracovaly i na dalších. Jedna pracovala jako členka výběrových komisí, komise regenerace MPZ a jako konzultantka studentů.

Značné úsilí je na okrese věnováno propagaci památek a památkové péče spoluprací s médii (především ČT Ostrava) a přednáškovou činností.

PhDr. Ľubica Mezerová
samostatný odborný pracovník

OKRES FRÝDEK-MÍSTEK

V okrese Frýdek–Místek probíhala v minulém roce řada oprav, sledovaných a korigovaných v památkového dohledu, z velké části za finanční podpory OkÚ. Příspěvky OkÚ F-M na obnovu památek pro rok 2001 činily 17.159.000 Kč.

Na církevní stavby bylo z této částky přiděleno 9.551.000 Kč. Z nejrozsáhlejších oprav lze jmenovat kostel sv. Stanislava v Bruzovicích, kde byla provedena oprava krovu a výměna krytiny včetně opravy sanktusníku, v kostele Všech svatých v Metylovicích byl proveden stavebně historický průzkum a dendrochronologický a mykologický průzkum krovu, následovala oprava krovu včetně výměny střešní krytiny. V závěru SHP bylo požadováno použití krytiny z dřevěných šindelů, na základě rozhodnutí OkÚ bez vědomí SPÚ byla však použita krytina z měděného plechu. Na kostele sv. Jošta ve Frýdku byla provedena nová fasáda, na kostele Nejsvětější Trojice v Ostravici byla provedena oprava fasády střechy a věže.

Z Programu zachrany architektonického dědictví MK ČR se financovalo pokračování restaurování sgrafit na renesančním čtyřkřídlem zámku s arkádovým dvorem ve Staré Vsi nad Ondřejnicí. Práce prováděli restaurátoři za dohledu a konzultací pracovníků památkové péče. Bylo započato také s celkovou rekonstrukcí zámku. Byly dokončeny sanační práce v suterénu, provedl se zde archeologický průzkum, restaurátorský průzkum omítek a maleb v přízemí a v patře. Byly očištěny, doplněny a vyspraveny všechny kamenné portály. Pro nedostatek financí byly však práce pozastaveny a znovu započaty v letošním roce. Počítá se také s obnovou zámeckého parku. Všechny práce na obnově této významné památky jsou sledovány na pravidelných kontrolních dnech.

Z Programu regenerace MPZ byly spolufinancovány akce na opravu schodišť věže kostela sv. Jana Křtitele ve Frýdku pro zpřístupnění veřejnosti, oprava vnitřních omítek, výmalba a oprava oken a dveří v kostele sv. Jošta ve Frýdku, pokračování v restaurování vitrají v rokokovém kostele sv. Jana a Pavla v Místku. V MPZ Frýdek byly z tohoto programu spolufinancovány pokračující práce na celkové obnově dvou městských domů, v MPZ Brušperk byla provedena rekonstrukce dlažby v podloubí na náměstí J. A. Komenského. Nevhodná dlažba z různých materiálů byla nahrazena pískovcovými deskami. Na náměstí v Brušperku byla opravena fasáda domu čp. 13. Na základě restaurátorského průzkumu omítek a barevnosti byl vypracován projekt na opravu této velmi zdobné štukové fasády. Práce prováděla firma se zkušenostmi štukatérských prací a oprava fasády byla zdárně dokončena.

Za finančního přispění z Havarijního střešního fondu byla realizována záchrana dřevěného fojtství v Mostech u Jablunkova napadeného dřevomorkou. Na základě mykologického průzkumu a

následné studie byly provedeny vhodné sanační práce k záchraně této lidové architektury. Z Havarijního střešního fondu bylo přispěno také na statické zajištění zámku v Horních Tošanovicích a na opravu střechy městského domu na Zámeckém náměstí ve Frýdku.

V MPZ Frýdek byla zdárně dokončena kompletní sanace hradební zdi. V MPZ Místek se započalo s celkovou rekonstrukcí náměstí Svobody. Tato akce s sebou přinášela hodně problémů a nebyla proto dokončena v plánovaném termínu a s pracemi se pokračuje i v letošním roce. Při výkopových pracích byl zajišťován archeologický dohled, v ulici Tržní byly objeveny středověké sklepní prostory. Před realizací této akce byly provedeny geologické a hydrogeologické průzkumy podloží, statické průzkumy objektů na náměstí. Některé z objektů musely být staticky zajištěny. Před započatím dláždění byla provedena rekonstrukce inženýrských sítí. Všechny práce jsou konzultovány a sledovány na pravidelných kontrolních dnech. Projekčně se připravuje rekonstrukce okolních ploch - Farního náměstí, ulic J. V. Sládka a ulice U Staré pošty.

Za přispění OkÚ proběhlo hodně restaurátorských prací a z Programu restaurování bylo v kostele sv. Jošta ve Frýdku provedeno restaurování oltářů a v kostele sv. Jana a Pavla v Místku restaurování svatostánku.

Za značné finanční podpory OkÚ bylo započato se statickým zabezpečením a obnovou střechy městského domu čp. 52, jednoho z nejstarších domů na Zámeckém náměstí ve Frýdku, který je cenným dokladem původní zástavby města. Majitel nechal památku vědomě chátrat a usiloval o její demolici za účelem postavení nového objektu na atraktivním místě v centru MPZ v těsné blízkosti zámku.

Na frýdeckém zámku byla započata rekonstrukce Rytířského sálu. Byly odstraněny prohnílé dřevěné podlahy, provedl se rozvod nového vytápění a byla položena nová kazetová parketová podlaha. Pro rozvod vzduchotechniky byly využity nefunkční komínové průduchy. Bude provedena oprava štukových prvků a nová výmalba. Projekčně je připraveno i nové zařízení interiéru včetně osvětlení.

Za finančního přispění OkÚ pokračovaly práce na obnově barokního zájezdního hostince ve Frýdku. V loňském roce bylo zkolaudováno 1. NP s restaurací a v tomto roce byla provedena oprava 2. NP včetně schodiště a přístavby dřevěné pavlače ve dvorní části. Jako v 1. NP i zde byly předvedeny práce vysoké kvality včetně velmi zdařilého interiéru (stolařské a kovářské práce).

Odborně a za dohledu pracovníků památkové péče byly ošetřeny dřeviny v zámeckém parku v Šenově, v zámeckém parku v Horních Tošanovicích a pokračovalo se v obnově parku v plicním sanatoriu v Jablunkově - byly zde financovány náročné pěstební zásahy, terénní úpravy a rozsáhlé dosadby. Intenzivní údržba je věnována zámeckému parku v Hukvaldech.

V MPZ Místek byly realizovány dle Regulačního plánu MPZ dvě novostavby - na ulici Hlavní dostavba obchodního centra a na ulici J. V. Sládka dostavba polyfunkčního domu.

V tomto roce byla projednávána územně plánovací dokumentace 14 obcí v okrese Frýdek-Místek.

Ing. arch. Šárka Pangerová
samostatný odborný pracovník
útvary památkové péče

OKRES KARVINÁ

Výrazná finanční obnova z Programu záchrany architektonického dědictví umožnila dokončení opravy kamenných stupňů středního pole nástupního schodiště kostela Narození Panny Marie v Orlové. Po etapovitě prováděné obnově centrální části schodiště se v roce 2002 předpokládá oprava zbývajících dosud neobnoveného levého ramene schodiště.

I nadále za finančního přispění z Programu regenerace MPR a MPZ probíhala postupná náročná rekonstrukce vedlejšího křídla zámku Lottyhausu v Karviné – Fryštátu. Po zdařilé obnově fasád včetně štukových prvků, provedení vnitřních omítek, podlah a repliky dřevěného spojovacího krčku se následné stavební úpravy zaměří na dokončovací práce v interiéru objektu.

V MPZ Karviná se od září letošního roku započaly práce na předláždění významných ulic Fryštátská a Pivovarská v rámci pokračující obnovy jednotlivých pochůzích a pojízdných ploch v historickém jádru města. Zahájené úpravy navazují na obnovu nedávno zrekonstruované Svatováclavské ulice při zachování jednotného dlažebního materiálu (žulová kostka, mozaika na chodnících), způsobu kladení dlažby a dodržení typu historizujícího litinového mobiliáře pro historické centrum města. Rekonstrukce městského domu čp. 38 v jižní frontě hlavního náměstí Fryštátu započala v letošním roce vnitřními úpravami a pro rok následující předpokládá dokončení obnovy architektonického členění fasády, osazení dřevěného předsazeného skříňového výkladce a celkovou vnitřní renovaci při maximální míře zachování autentických prvků. Novodobé nevhodné zásahy v interiéru jsou postupně odstraňovány v rámci oprav domu čp. 8, kdy se pro příští rok očekává zahájení úprav fasády objektu.

V průběhu roku 2001 probíhala intenzivní jednání na přípravě projektové dokumentace, týkající se zvýšení technické památky mostu Sokolovských hrdinů v Karviné – Darkově a kvalitní architektonické úpravy přilehlých vstupních prostor památkově chráněné budovy Sanatoria v rámci lázeňského areálu. Plánovaná výstavba moderní spojovací budovy mezi objektem Sanatoria a vilou Jiřinou započala na úrovni příprav základů budovy a následné hrubé stavby.

Nejvýznamnější akcí v ochranném památkovém pásmu Havířov je v tomto roce bezesporu obnova Kulturního domu Petra Bezruče. Celková oprava obvodového pláště byla úspěšně spojena

s nově provedenou břizolitovou fasádou, barevným odstínem i strukturou se velmi blíží původní. Dále při výměně dveřních i okenních výplní se podařilo zachovat u nových prvků jak materiál a profilaci, tak i členění dle dochovaných výplní. Kromě projednávání jednotlivých fází projektové přípravy revitalizace centrálních ploch města Havířova byla vedena průběžná jednání a konzultace při vypracovávání regulačního plánu Havířova v rozsahu platného ochranného památkového pásma.

Nákladná rekonstrukce dříve obytného a obchodního domu na hlavním náměstí v Orlové pro potřeby městské polikliniky patřila k nejsledovanějším stavebním aktivitám v rámci ochranného památkového pásma Orlová. Osazení nových kastlíkových oken, zachování kvalitního schodišťového prostoru, celková renovace interiérů a v příštím roce předpokládané dokončení obnovy původního architektonického členění fasády značně přispěje k rehabilitaci celkového vzhledu objektu. Kvalitní obnovou štukových prvků secesní fasády, spojenou s korekcí výkladců v parteru, byla zahájena postupná rekonstrukce objektu čp. 269 v Orlové. Snaha města Orlové o postupnou rehabilitaci historického centra značně poznamenaného následky důlní činnosti se projevila vypracováním kvalitního architektonického řešení centrálního náměstí města, spočívající např. v částečné obnově kamenného povrchu prostoru, sjednocení městského mobiliáře apod.

V Rychvaldě byla v kostele sv. Anny provedena dešťová kanalizace a nadále zde pokračovaly v minulém roce zahájené sanační práce. Kostel Nanebevstoupení Páně v Dolních Marklovicích se dočkal po nutné výměně poškozených částí šindelové střechy taktéž ochranného nátěru po celém obvodovém plášti.

V objektu Jaškovské krčmy v Těrlicku se po provedení stavebně historického průzkumu započaly interiérové úpravy, odstraňující nevhodné stavební zásahy, např. nahrazení betonové podlahy ručně vyrobenou cihlovou dlažbou, osazení jednotně pojednaných dřevěných dveří v tesařských zárubních, vycházející z dochovaného typu nebo přemístění klimatizačních jednotek tak, aby se nutná vyústění přívodů vzduchu neuplatňovala na fasádě objektu.

V Českém Těšíně byla zahájena očekávaná oprava fasády objektu bývalé městské střelnice. Při provádění obnovy štukových prvků a členění fasády i s osazením nových kastlíkových oken s dodržением původního členění se vycházelo z dochovaných historických fotografií.

Pro okres Karvinou bylo zpracováno přibližně 350 odborných vyjádření.

Mgr. Petra Kaniová
samostatný odborný pracovník
úvaru památkové péče

OKRES NOVÝ JIČÍN

V roce 2001 byla zahájena či pokračovala celá řada akcí komplexní památkové obnovy na území okresu. Po letech příprav a dílčích stavebních zásahů byly za pomoci finančních prostředků z Programu záchrany architektonického dědictví zahájeny práce na obnově interiérů zámku v Kuníně. Byly zahájeny práce v přízemí a 1. patře, spočívající v komplexní obnově včetně restaurování původní výmalby.

V levém křídle Starého zámku ve Studénce byla dokončena regenerace této části objektu pro účely Správy CHKO Poodří, na objektu Nového zámku byla zahájena obnova fasád včetně řešení sanace vlhkosti zdiva suterénu a přízemí.

V roce 2001 byla rovněž dokončena celková obnova vnějšího pláště kostela sv. Mikuláše v Novém Jičíně – Žilíně. Byla dokončena fasáda objektu včetně restaurování původních gotických portálů, obnova původní monochromní fasády zásadním způsobem ovlivnila celkový pozitivní dojem z tohoto památkově chráněného objektu. V průběhu roku byla připravena obnova filiálního kostela Nejsvětější Trojice v Novém Jičíně, Janáčkových sadech. Byl zpracován stavebně historický průzkum a dokumentace sanace krovu a vnějšího pláště věže kostela. První etapa obnovy kostela by měla být zahájena v roce 2002.

Zásadní význam pro obnovu památek a plošně chráněných území má program regenerace jednotlivých městských památkových rezervací. Další etapou pokračovala regenerace objektu bývalé piaristické koleje čp. 50 v rámci Programu regenerace městské památkové rezervace Příbor. V průběhu provádění obnovy západní fasády bylo objeveno torzo původní výzdoby barokní fasády v prostoru pod okapní římsou. Tento nález byl doplněn o poznatky z průzkumu torz fasád ve dvorním traktu koleje a celá fasáda byla dle těchto nálezů obnovena. Další zásadní akcí je v Příboře obnova farního kostela Narození Panny Marie. Dle závěrů stavebně historického průzkumu byla zahájena obnova původní střešní krytiny – břidlice, která byla provedena na krovu presbytáře. Pokračovala rovněž postupná obnova měšťanských domů na náměstí Sigmunda Freuda. Objekt čp. 28 získal po letech neúdržby nového vlastníka, který započal s obnovou krovu a střešní krytiny, čímž byla zastavena začínající devastace domu. Další etapou bude záchrana již částečně zdevastovaného krovu domu situovaného v zadní části parcely u ulice B. Buzka. Zásadní význam pro obnovu náměstí mělo rovněž statické zajištění loubí domů čp. 44 a 45, která začala vykazovat závažné statické problémy. Pozitivně lze rovněž hodnotit započetí obnovy domu čp. 317, který byl již téměř před totální destrukcí a domu čp. 80 na ulici Ostravské.

Jako zásadní pro pokračování Programu regenerace městské památkové rezervace Nový Jičín se považuje započetí obnovy měšťanského domu čp. 7 na Masarykově náměstí, který po letech nezájmu bývalého vlastníka získal nového soukromého vlastníka. Dále pokračovala postupná obnova fasád měšťanských domů na novojičínském náměstí a pokračovaly regenerační zásahy v zámku Žerotínů. Úspěšně rovněž pokračuje program obnovy městského mobiliáře. Během

obnovy městských dlažeb byla v půdorysu města obnovena a připomenuta stopa středověké Dolní brány v ulici 5. května.

Program regenerace MPR Štramberk pokračoval zejména regenerací dalších roubených domů – čp. 418, 413, 101, 211 a 90. Citlivě byl obnoven vnější plášť objektu čp. 307 – bývalá bašta městského opevnění adaptovaná na obytný objekt. Pokračovala rovněž obnova areálu hradu Trúba opravou hradeb a fasády chaty dr. Hrstky.

Silnou motivací je pro řadu měst aktivní účast v Programu regenerace městských památkových rezervací a zón. Za rok 2001 podaly přihlášku do soutěže města Nový Jičín, Příbor, Bílovec a Bruntál. V rámci Moravskoslezského kraje byla nejlépe vyhodnocena přihláška města Nového Jičína, které postoupilo do celostátního kola.

V průběhu roku dále proběhla dílčí obnova a stabilizace torza zříceniny hradu Šostýn. Přes snahu památkových orgánů o pokračování stabilizace a statické zajištění zříceniny hradu Starý Jičín nedošlo ze strany vlastníka hradu k žádnému postupu prací a rozpad zříceniny pokračuje i nadále.

V MPZ Bílovec byla po 15 měsících dokončena rekonstrukce Slezského náměstí, včetně velmi frekventované ulice Městský kopec, kde byla nevhodná betonová plocha nahrazena přírodní kamennou dlažbou. Rovněž majitelé objektů na Slezském náměstí se přidali k záměru města zhodnotit historické jádro a začali s opravou fasád svých domů, například velmi zdařile je opraven objekt lékárny čp. 13, který vždy patřil k nejzajímavějším domům na náměstí. Z programu regenerace MPZ bylo financováno restaurování sousoší „Osvobození“ od V. Havla na Slezském náměstí a záchovná údržba a obnova systému odvodnění kaple sv. Barbory .

V MPZ Fulnek byly opraveny fasády domů na ulici Masarykova. Proběhla výměna střešní krytiny na ZUŠ, tj. na objektu pohledově velmi exponovaném, který se nachází v těsném sousedství farního kostela Nejsvětější Trojice. Byla dokončena sanace vlhkého zdiva empírové vily Lorety čp. 281 na ulici Česká.

V MPZ Odry došlo k velmi zdařilému opravení havarijního stavu hradební zdi u farního kostela sv. Bartoloměje a bývalého zámeckého parku.

Značná pozornost byla věnována i církevním objektům. Začala sanace vlhkého zdiva a odvodnění kostela sv. Jakuba ve Spálově. Za podpory příspěvku OkÚ v Novém Jičíně, referátu regionálního rozvoje, bylo dokončeno statické zajištění kostela sv. Vavřince v Bílově, který vykazoval řadu trhlin na fasádě, klenbách i klenebných pasech. V Lubojatech byla s pomocí příspěvku z Havarijního střešního programu dokončena druhá etapa opravy krovu střešního pláště na kostele sv. Jiří, kde byla obnovena střešní krytina dle původního stavu v dřevěném štípaném šindeli nad hlavní lodí a presbytářem včetně sanktusníku. Ve Velkých Albrechticích začala rekonstrukce střešního pláště a sanace krovu na farním kostele sv. Jana Křtitele. Stávající krytina z pozinkovaného plechu, který sem byl nevhodně osazen v 70. letech 20. století je postupně

demontována a nahrazena původní krytinou, tj. skládanou imitací přírodní břidlice. Při probíhající opravě oplechování sanktusníku byly v baňce pod korouhvičkou objeveny dva kovové tubusy s dokumenty, avšak silně poškozenými, proto byly předány restaurátorské dílně v Zemském archivu v Opavě k odborné expertize.

Příspěvek z Havarijního střešního programu byl rovněž poskytnut na obnovu střechy areálu vodního mlýna v Loučkách u Oder, kde probíhá postupná údržba a obnova krovu a původní břidlicové krytiny.

Za podpory příspěvku OkÚ v Novém Jičíně, referátu regionálního rozvoje, byla dokončena oprava střechy a chemická ochrana větrného mlýna ve Staré Vsi u Bílovce, osada Horní Nový Dvůr.

V Klimkovicích začala oprava fasády zámku. Tato spočívala v odstranění nevhodné cementové omítky, aplikované v 70. letech 20. století. Na všechny fasády byla aplikována hladká omítka, která sleduje nerovnosti historického zdiva. Všechny fasády byly v konečné fázi opatřeny jednobarevným nátěrem v silikátové technologii. Okenní výplně byly nahrazeny okny s vhodnějším členěním do šesti tabulek. Vnější okna na nádvoří zámku byla více posunuta do líce fasády, což více odpovídá historické podstatě původního renesančního zámku. Rovněž byly přeřešeny vstupy a okna v nádvoří tak, aby působily jednotně a byly v souladu s historickým charakterem stavby. Veškeré tyto práce byly sledovány na pravidelných kontrolních dnech.

Ing. arch. Jaroslav Novosad
Mgr. Markéta Jurašková
samostatný odborný pracovník
útvary památkové péče

OKRES OPAVA

Opava – město

Dominantní akcí památkové obnovy na území města Opavy bylo pokračování rekonstrukce fasád kostela sv. Václava opravou východní stěny. Na řešení této plochy, tvořící závěr objektu, byla vypsána architektonická soutěž se zadáním přiblížit stávající účelově pojatou stěnu, uzavírající po odboření presbytáře v roce 1851 východní objem stavby v dané době sloužící jako skladiště, určující sakrální funkci objektu. Výsledky soutěže však nebyly přesvědčivé a dispozice pro památkovou obnovu byly preformulovány ve prospěch zakonzervování současného stavu architektonicky sice degradující, ale z hlediska stavebně-historického vývoje rovnocenné fáze. Na tuto realizaci navázalo zpracování projektové dokumentace a provedení přípravných prací terénních a sadových úprav prostoru bývalé klášterní zahrady s vynesemím stopy gotického polygonálního

závěru kostela. Vlastní zahrada, znovu uzavřena cihelnou omítanou zdí s průhledy, je pojata kaligraficky - dlažby o různých strukturách i zatravněné plochy jsou rozloženy do vzájemně se prolínajících křivek, graduujících v koncové spirále.

Kompletní oprava Městského domu osvěty Petra Bezruče, probíhající od roku 1999, pokračovala III. etapou - generální opravou fasády včetně restaurování sochařské a reliéfní výzdoby průčelí Ladislavem Werkmannem (autor Josef Obeth) a měděných vstupních dveří s figurálními reliéfy pasířem Ivanem Houskou. Součástí obnovy fasád byla i sanace zdiva. Renovací prošly také další prvky interiéru - štuková výzdoba sálů a reprezentačních prostor, historické lustry a svítidla. Investice do této etapy dosáhla částky 7,1 mil. Kč.

Průzkumově a projektově byla připravena a realizována I. etapa celkové rekonstrukce kláštera Milosrdných sester Panny Marie Jeruzalémské na Beethovenově ulici č. 1 pro potřeby Církevní střední varhanické školy. Zásadní stavební úpravy se týkaly snížení podlahy v 1. PP, které předcházely archeologický průzkum, dále provedení izolace proti zemní vlhkosti a sanačních omítek do úrovně 1. NP, vestavba nového venkovního schodiště z dvorní strany objektu a dispozičních úprav v nadzemních podlažích, opodstatněných z hlediska nové funkce objektu (učebny, kanceláře, sály) avšak ve svém konečném výstupu sledujících maximální možnou rehabilitaci původního prostorového rozvrhu.

Práce na opravě průčelí kostela sv. Ducha pokračovaly ošetřením štukových plastik v nikách bočních křídel předsíně a doplněním chybějících atributů marockých světců - nástroje jejich mučednické smrti - rapírů (originály datovány nápisem k roku 1695), provedených jako kopie podle dochované dobové ikonografie.

Na měšťanském domě čp. 304, Dolní náměstí č. 22, situovaném v prostoru ústředního náměstí Opavy, tedy přímo v centru historického jádra, bylo dokončeno statické zajištění, které počínaje rokem 1999 řešilo havarijní stav, trvající od roku 1993. V jeho rámci byly provedeny i některé stavební zásahy, předurčující řešení vlastního projektu: znovupřezdění silně narušených partií nosných zdí, snesení hrázděných příček, založení nového schodiště do suterénu a dále do 3. NP a odboření recentních příček se záměrem rehabilitace původních mazhauzů v 1. a 2. NP. Dům patří k nejhodnotnějším památkovým objektům ve městě s dochovanými prvky všech slohových stavebních fází počínaje gotikou (portál v 1. PP, založení schodiště); dominantní je etapa renesanční, fixovaná v dispozici i detailech (vstupní portál, záklopové stropy, klenby s původními omítkami, štukový detail v interiéru a fasády průčelí). Jako zásadní počín probíhající rekonstrukce je možno označit záchranu zadního traktu v původním objemu, hmotě i materiálu přesto, že posudek technického stavu objektu ze srpna 1999 počítal se snesením podstatné části štítu a zadní podélné stěny. Za zcela mimořádné je pak nutno označit záchranu trámových stropů, které závěr

zprávy, hodnotící stavebně-technický a biologický stav stropnic, zpracovaný Václavem Jurgou, označil za nevyhovující až havarijní a použitelnost trámů odhadl na 20 %.

Dále pokračovaly dílčími etapami celkové opravy řady měšťanských domů v prostoru městské památkové zóny: byly dokončeny úpravy interiérů a provedena celková rekonstrukce fasád památkově chráněných objektů Ostrožná č. 14 a č. 6, pokračovala oprava domu U zavřené brány na Masarykově třídě č. 36 provedením sanačních prací a výměnou oken, dále probíhaly dílčí stavební úpravy v interiérech Hlásky. U památkových objektů mimo hranice MPZ byla provedena celková oprava fasády tzv. Grandeho hudební školy na Lidické ulici č. 7, secesního domu zv. Soví hrádek na Tyršově ulici č. 40 a funkcionalistické architektury býv. Lassmannovy vily u čísla 26 tamtéž.

Z nejvýznamnějších památkovým zájmům podléhajících záměrů oprav nepamátkových objektů v prostoru MPZ a OP MPZ je nutno zmínit především celkovou rekonstrukci bývalého vojenského klubu (ARMA) Na Rybníčku č. 1 pro účely rektorátu Slezské univerzity v Opavě s diskutabilní dvoupodlažní vestavbou do krovu. Záměr masivního osvětlení podkroví střešními okny se nám podařilo argumentací uchování architektonicko-urbanistických hodnot území a mimořádným pohledovým efektem vysoké valbové střechy objektu korigovat na osvětlení střešními vikýři a přisvětlení solárními trubicovými okny. Další významnou připravovanou rekonstrukcí téhož investora, tj. Slezské univerzity, bylo projednávání záměru a stanovení dispozic pro rekonstrukci objektu bývalé tělocvičny na Hauerově ulici č. 4 na univerzitní knihovnu s cílem maximální možné rehabilitace vnějšího pláště budovy. Obdobně byla směřována příprava opravy fasád objektu tzv. Národní kavárny na Olomoucké ulici č. 14, kde byla památkovými orgány stanovena podmínka rekonstrukce historického stavu parteru a doplnění štukové výzdoby štítu dle původního stavu.

V prostoru MPZ pokračovala další etapou realizace pěší zóny, konkrétně v prostoru ulic Masarykova, Sady Svobody, U Pošty, Růžová a Hrnčířská s preferencí řešení historicky intaktní horní části Masarykovy ulice dobovým inventářem (lampy, zábradlí, povrchy).

Okres Opava

Generální oprava tzv. Bílého zámku v Hradci nad Moravicí pokračovala dokončením stavebních úprav interiérů v prostorách části severního, východního a západního křídla; mimo rekonstrukci autentického stavu novogotické arkádové chodby a obnovení štukatury klenebních čel v místnosti zámecké knihovny dle dochované ikonografie a po prověření hloubkovou sondáží se jednalo o prostory bez slohových indicií.

V Hradci nad Moravicí také započaly práce na rehabilitaci historického prostoru města a navrhované MPZ, a to první etapou zadláždění a dalších souvisejících úprav, která bude dokončena v roce 2002. Dále probíhaly konzultace studie náměstí tzv. „Horního Městečka“, které by se rovněž

mělo stát klidovou pěší zónou a důstojným nástupním prostorem k oběma hradeckým zámčkům. Ze zámecké vyhlídky se bude navíc možno obdivovat opraveným a zrestaurovaným kaplím „Kalvárie“ na protějším svahu hradeckého údolí, i když tyto práce budou postupovat z finančních důvodů po etapách.

V areálu zámku Raduň pokračovala oprava zámecké oranžerie dokončením oprav stropních konstrukcí a rozpracováním obnovy fasád. Dále byla precizována projektová dokumentace celkové rekonstrukce včetně zpracování architektonické studie okrasné zahrady v předprostoru objektu. Na objektu tzv. starého zámku, zvaného také úřednický dům, byla zahájena výměna oken a předjednán záměr celkové opravy objektu.

Byla zahájena předprojektová a projektová příprava, proveden stavebně historický průzkum (ATARIS) a v zájmu zajištění objektu realizovány nezbytné stavební zásahy na zámku ve Štáblovicích. Konkrétně se jednalo o snesení havarijních konstrukcí, odstranění podlah z litého betonu a terasových dlažeb, zabezpečení střechy proti průsaku dešťové vody, provizorní zasklení oken, zajištění hodnotných detailů stavby (krb, kamna, okna, dveře, schodiště ...) a odstranění novodobých nevhodných přístavků (terasa a betonová rampa moštárny u východního průčelí).

V Hlučíně se podařilo dokončit kompletní rekonstrukci „evangelického kostela“ a uvést jej do provozu. Kostel po odsvěcení slouží jako víceúčelové kulturní zařízení, převažují koncerty a doprovodné výtvarné výstavy. Taktéž byla zkolaudována „stará hasičská zbrojnice“ i s přístavbou. Městský úřad pokračuje ve zvelebování města a zachování jeho kulturně-historických statků postupnou kompletní opravou městské fortifikace, konkrétně v r. 2001 pokračovala obnova, zpevnění a restaurování spárování a proběhl archeologickým výzkumem na baště č. 8. Tato práce bude pokračovat v dalším roce podobně jako generální oprava fasády hlavní budovy radnice (č. 24) na Mírovém náměstí. Další rozsáhlou akcí je generální rekonstrukce hlučínského zámku, který město zakoupilo, aby v něm mohla být umístěna městská knihovna, informační centrum, muzeum a pravděpodobně i galerie, po té co bylo upuštěno od zámecké restaurace. V r. 2001 proběhly stavebně technické průzkumy a projekční práce pro vydání stavebního povolení. Projekt bude zařazen do programu regenerace MPZ, a opět rekonstruován v několika etapách, jimž bude předcházet náročný archeologický průzkum.

V blízkých Ludgeřovicích se dokončila přestavba hospodářských budov náležejících k areálu kostela a fary pro potřeby charitního penzionu pro seniory. Z hlediska památkové péče jde o drastickou, a tedy úplně nevhodnou, vestavbu obytných domů do budov zcela jiného původního účelu a jejich propojení přístavbou. Jedinou útěchou památkáře v tomto případě je částečné zachování hmotového rozvrhu areálu a jeho humánní účel. Mimo tuto rozsáhlou akci byla prováděna menší údržba na kostele a to opravou vstupního schodiště v původním teracovém materiálu a dalšími drobnějšími zásahy.

Další sakrální stavbou, již byla věnována zvýšená pozornost, je kostel sv. Jana Křtitele v Sudicích, kde stále probíhá oprava střech a jejich nové pokrytí břidlicovou šablonou. Vzhledem k monumentálnosti celého komplexu se tyto práce zdají nedokončitelné, přesto došlo k velmi pozitivní a citlivé rekonstrukci budovy fary a to včetně nové břidlicové střechy, tesařsky provedené GO krovu, vyčištění fasád, jen s minimálními zásahy v dispozicích a zachováním všech hodnotných interiérových prvků – zejména krásných kachlových kamen, která byla všechna uvedena do provozu.

Nelze vyjmenovat a popsat všechny opravy a rekonstrukce sakrálních architektur v okrese, proto uvádíme jen: snad už zažehnaný, totálně havarijní stav kostela sv. Michala v Bohdanovicích, kde obnova věže a statiky započne v r. 2002, dokončení střech na kostele sv. Stanislava v Bolaticích, obnova fasád kostela Nejsvětější Trojice a blízké kaple v Bohuslavicích, zrekonstruování stávající zvonové stolice ve filiálním kostele Nejsvětější Trojice ve Svatoňovicích, rekonstrukci elektroinstalace v kostele Narození Panny Marie v Radkově, opravu věže farního kostela Nejsvětějšího Vykupitele v Úble, statické zajištění kostela Nejsvětější Trojice v Nových Lublicích a další.

Záchovné, údržbové ale i estetizační zásahy se realizovaly i na zámcích, které jsou v opavském okrese často obydleny bezprizorními dětmi. Jejich využití je ohroženo novými hygienickými zákony a vyhláškami a ukazuje se, že není ideální ani pro děti, ale ani pro tyto historické, památkově chráněné budovy. Způsobuje potřebu dělení pokojů na menší, což s sebou nese značné zásahy. Památkáře nutí do kompromisů zejména otázka neexistence jiného využití těchto na provoz nákladných objektů, ale také bezvýchodnost situace jejich provozovatelů a malých obyvatel. Tento problém se momentálně řeší na zámku v Melči, v Radkově – Dubové a ve Velkých Heralticích. Na všech třech zámcích dále pokračovaly práce na obnově fasád, v Heralticích se projekčně připravila oprava celé ohradní zdi, pokračovat se bude oranžerií, která je využívána jako školní skleník. V Radkově – Dubové se mimo fasády zrekonstruoval také spojovací krček. Šlo o poslední autentickou část dřevěného ochozu okolo nádvoří ve 2. NP, která zatím nebyla zdevastována dřívějšími výměnami a tzv. rekonstrukcemi. Do původních závěsů se vyměňovala jen okenní křídla, zbytek konstrukcí včetně okenních rámců se repasuje a pietně zachovává.

Zámecká budova v Litultovicích dostala novou kvalitní střešní břidlicovou krytinu na další křídlo. A pro další rok se počítá s dokončením rekonstrukce střech na tzv. Novém zámku a s obnovou čelní fasády. Dílčí, interiérové zásahy byly provedeny i na zámku v Kravařích.

Rozsáhlá rekonstrukce zámku v Kyjovicích se dostala do další etapy, a tak po rekonstrukci střech, půdní vestavbě, přístavbě a fasádách došlo na komplexní rekonstrukci interiérů, bohužel za plného provozu domova důchodců, což velmi komplikovalo vztahy na stavbě a nepřispělo ke kvalitě prováděných prací, čímž se mnohé finanční prostředky nevyužily zdaleka efektivně. Na vině

je zejména firma, která na tak náročnou práci nebyla způsobilá. Rekonstrukce vyznívá velmi rozpačitě, s méně než prostřední kvalitou provedených prací.

Nemalý prostor v památkové péči zabírá posuzování a podílení se na tvorbě územních plánů jednotlivých obcí a měst. Za všechny je nutné připomenout územní plány pro dlouho opomíjená města Vítkov a Budišov nad Budišovkou. Práci na těchto plánech předcházely důkladný a náročný terénní průzkum v rámci výzkumného projektu MK ČR. Jeho výsledky byly po dohodě s řešiteli využity i pro územně plánovací dokumentaci. Současně se zaktualizovaly podklady pro vyhlášení MPZ v Budišově, kterou si tento zapomenutý, ale památkami bohatý kraj ke zvýšení své prestiže a uchování svého architektonicko-historického dědictví zaslouží. Ve zmíněném regionu se mimo jiné dokončovala střecha monumentálního budišovského kostela a projekčně se připravovala rekonstrukce vodního mlýna, sloužícího jako muzeum břidlice a jeho bezprostředního okolí včetně mostu, jež je kulturní památkou. Ve Vítkově se rovněž projekčně – ve stadiu studie - připravuje rekonstrukce dvou domů na náměstí, z nichž jeden je navržen k zápisu do ÚSKP, tento dům – tzv. „Pivní pramen“ skrývá ve svých interiérech překvapení v podobě sálu ve 2. NP i dochovaného schodišťového prostoru se světlíkem. Jde ale jen o jeden z mnoha hodnotných architektonických objektů ve městě a okolí, jak dokládá výše zmiňovaný grantový projekt.

Na celém území okresu bylo intenzivně spolupracováno se specialisty, zejména se specialistou na historické zahrady a parky Ing. Alenou Halamíčkovou (zámecké zahrady a parky i jiná veřejná zeleň v historických jádrech měst a obcí), s Ing. arch. Marií Bartošovou v oboru lidové architektury (zejména Lipina a Kobeřice) a s útvarem specialistů, zabývajících se technickými památkami (Škrobárny v Opavě, most v Dobroslavicích aj.).

PhDr. Dana Kouřilová

Mgr. Silvie Lišková

samostatný odborný pracovník

útvary památkové péče

OKRES OSTRAVA

V okrese Ostrava byla v roce 2001 realizována řada stavebních úprav, které byly sledovány a koordinovány v rámci odborného památkového dohledu. K nejvýznamnějším patří celková rekonstrukce kostela sv. Václava v Moravské Ostravě a z hlediska městského urbanismu postupné úpravy povrchů významných veřejných prostranství v jednotlivých obvodech.

Městská památková zóna Moravská Ostrava

K nejvíce sledovaným akcím patří celková rekonstrukce kostela sv. Václava. Akce je zařazena do Programu záchrany architektonického dědictví. V roce 2001 byly provedeny tyto práce:

- dokončení poslední etapy statického zajištění stavby; metodou sešití polyuretanovými pryskyřicemi byly zajištěny klenby a v úrovni uložení pozednic krovu byly provedeny ztužující železobetonové věnce,
- kompletní rozebrání dřevěná konstrukce kopule věže; důvodem byl velmi špatný stav dřevěných prvků,
- započalo se s omítáním věže kostela,
- do výšky 2 m byla oklepána po celém obvodu tvrdá betonová omítka, která byla jednou z příčin zvlhnutí objektu. Po vysušení zdiva byla v úrovni terénu provedena injektáž proti vztlínání vlhkosti.

V průběhu prací došlo k odkrytí několika historických fragmentů: před provedením prací v prostoru krovu došlo k jeho vyčištění a na obvodovém zdivu lodě kostela se objevily původní kapsy pro uložení nosných trámů původní ploché střechy a při provádění ztužujících věnců bylo zjištěno, že po celém obvodu lodě jsou zachovány profilované kamenné římsovky.

Veškeré nalezené zbytky jsou v průběhu provádění prací chráněny před poškozením.

Do Programu regenerace byla zařazena oprava fasád objektu PVT na Nádražní ulici 3. Celá uliční fasáda je provedena z umělého kamene. Plocha byla očištěna tlakovou vodou, vyspravena a opatřena zpevňujícím a hydrofóbním nátěrem. Původní okna (mimo halu v 1. NP) byla nahrazena kopiemi.

Dále bylo provedeno několik oprav fasád objektů: Tyršova 10 a 11, Poštovní 7, Dvořákova 9, Mlýnská 11, S. K. Neumanna 4, Pobialova 15. Celková rekonstrukce byla započata na objektu Zámecká 19, projekčně jsou připraveny akce na celkovou rekonstrukci OD BAŤA a na celkovou rekonstrukci a statické zajištění objektu městského muzea (dříve budova radnice). Oba objekty se nacházejí v centru MPZ na Masarykově náměstí.

Rozsáhlou rekonstrukcí vnitřních prostor prošel bývalý OD BROUK a BABKA (dnes Dům knihy - LIBREX). V jednotlivých podlažích byl obnoven původní systém středního světlíku. Z důvodu požadavku požární ochrany se nepodařilo otevřít celou plochu stropní konstrukce nad 1. NP. V objektu byly demontovány veškeré obklady stěn a stropů, provedeny nové nášlapné vrstvy, nové omítky a vyměněny výtahy. Při úpravách došlo k výměně předsazeného skříňového výkladce za nový osazený v lici - dle projektu z roku 1928. Celou rekonstrukci však provázela neochota investora spolupracovat s pracovníky SPÚ v Ostravě a mnohé stavební zásahy jsou v rozporu se závazným rozhodnutím výkonného orgánu památkové péče.

V budově pedagogické fakulty na Českobratrské ulici byla provedena oprava vnitřního prostoru auly. Oprava zahrnovala obnovu štukové výzdoby, výměnu podia, instalaci nového ozvučení a osvětlení.

V posledních letech se v MPZ provádějí rozsáhlé úpravy veřejných prostor. Jedná se zejména o výměnu asfaltových povrchů chodníků za dlažbu (v roce 2001 provedeny ulice Přívozská, Dr.

Šmerala, Dvořáková, Tyršova, Matiční, Poštovní), o úpravu Husova sadu, projekčně byla připravena rekonstrukce ulice 30. dubna, dále byla zpracována studie na úpravu Kostelního náměstí. V červnu byla vypsána architektonická soutěž na úpravu Masarykova náměstí.

Mariánské Hory

Řada dílčích oprav byla realizována na sakrálních stavbách. Mezi nejrozsáhlejší stavební úpravy lze považovat celkovou opravu fasády na kostele Korunování Panny Marie. Jedná se nejen o opravu fasády, ale také o výměnu veškerých doplňujících plastik (kříž, andělé, vazy). Původní betonové zerodované plastiky jsou v současné době sneseny a chystá se výroba nových betonových plastik dle skutečných předloh.

Polanka nad Odrou

Došlo k další části statického zajištění kostela sv. Anny v Ostravě - Polance, které bylo započato již v roce 2000.

Plesná

V tomto roce se projekčně zpracovávala celková rekonstrukce kapličky v Plesné.

Slezská Ostrava

V roce 2001 proběhla rovněž oprava zimní zahrady a terasy na ulici Čedičova čp. 1406 ve Slezské Ostravě, která byla z velké části financována Havarijním střešním programem. Jedná se o funkcionalistickou vilu realizovanou dle projektu arch. Šlapety v roce 1936. Na ulici Těšínské - Slezská radnice - byla provedena celková rekonstrukce fasády včetně repase dvou vchodových dveří a kopie hlavního vchodu.

Vítkovice

K významnému kroku k oživení historického centra Ostravy - Vítkovic přispěje již započatá rekonstrukce plochy před kostelem sv. Pavla, která se vrací dle dobových fotografií do původního stavu. V současné době bylo vyměněno osvětlení, které se v maximální míře blíží osvětlení stávajícímu (výškou i tvarem).

K dalším dílčím opravám ve Vítkovicích patří zdařilé očištění fasády s opravou a nátěrem stávajících oken na mateřské školce na ulici Prokopa Velikého a částečná výměna oken a dveří na Českém domě na ulici Výstavní. Mezi rozsáhlé projekční přípravy by se daly začlenit akce na ulici Jeremenkova čp. 1 a na ulici Zálužanského čp. 2, kde městský obvod chystá celkovou rekonstrukci dnes již zcela zdevastovaných domů.

Přívoz

Mezi významné opravy v Ostravě - Přívoze se řadí rekonstrukce domu na ulici Nádražní čp. 157. Rekonstrukce fasády však neproběhla v souladu s odsouhlasenou projektovou dokumentací. K významným rekonstrukcím patří celková oprava secesního domu na náměstí Svatopluka Čecha čp. 4 a dům na ulici Nádražní čp. 176, který projde rovněž celkovou rekonstrukcí. V roce 2001 byla na tomto domě opravena pouze střecha a uliční fasáda.

V roce 2001 proběhly dokončovací projekční přípravy k rekonstrukci náměstí Svatopluka Čecha, jejichž realizace se plánuje na jaro roku 2002.

Ing. arch. Hana Paclová

Ing. Maria Mitrusi Niklová

samostatný odborný pracovník

útvary památkové péče

OKRES VSETÍN

V okrese Vsetín proběhla řada akcí obnovy sledovaných v rámci odborného památkového dohledu. Především se jedná o akce zařazené do Programu záchrany architektonického dědictví. Do tohoto programu byl v roce 2001 po několikaleté přestávce opět zařazen zámek Kinských v Lešné. Rekonstrukce v tomto roce pokračovala stavebními úpravami v nejstarším křídle renesančního zámku. Vzhledem k zastaralé projektové dokumentaci je pokračování na této akci podmíněno její aktualizací. Dále pokračovaly práce na rekonstrukci národní kulturní památky areálu Pusteven na Radhošti na Prostřední Bečvě. Byly dokončeny stavební práce na objektu útulny Maměnka a přes zimní období byl objekt již temperován. Je připravena projektová dokumentace pro úpravu interiérů, tj. detaily výmalby, nábytek, zařizovací předměty v duchu původních návrhů Dušana Jurkoviče. Vzhledem k tomu, že se na rozdíl od již restaurovaných interiérů v Libušíně interiéry útulny nezachovaly, bylo zde částečně vyhověno komerčním zájmům.

V rámci Programu regenerace MPZ Valašské Meziříčí byl pro nedostatek připravených žadatelů přesunut finanční příspěvek na restaurování kamenného portálu se znakem hrabat Kinských u zámku Žerotínů. Dalšími důležitými akcemi na území městské památkové zóny bylo nasvětlení zámku Žerotínů, nález kamenné studny na nádvoří zámku Žerotínů, dokončení fasády čp. 117 ul. Křížkovského, projektová příprava čp. 6, 7, 87, 118 a studie druhého nádvoří včetně úpravy kaple zámku Žerotínů. Dále byly řešeny dostavby dvou významných proluk památkové zóny na

ulicích Mostní a Polášková. V průběhu roku 2001 byl připomínkován Regulační plán historického centra města kompletně zahrnující území MPZ.

V rámci programu regenerace MPZ Kelč probíhá obnova radnice čp. 5. Letos byl poskytnut příspěvek na opravu střechy. Dalšími významnějšími akcemi na území památkové zóny jsou ukázková rekonstrukce fasády a sanace domu čp. 31, stavební úpravy čp. 10, 24, 29. V roce 2001 byl zpracován v rámci projektu MK ČR pro MPZ Kelč Plán zásad památkové ochrany. Z důvodu majetkových převodů se však zbrzdily práce na dalších etapách rekonstrukce filiálního kostela sv. Kateřiny.

Město Vsetín dokončilo projektovou přípravu a zahájilo rozsáhlou rekonstrukci Dolního náměstí, která zahrnuje rekonstrukci a přístavbu domu čp. 1356, který tvoří frontu náměstí, a rekonstrukci knihovny v těsné blízkosti náměstí.

Probíhala řada oprav kulturních památek z velké části za podpory Havarijního střešního fondu a příspěvků okresního úřadu. Jedná se například o opravu kopule na kapli sv. Cyrila a Metoděje na Radhošti, opravu střechy radnice v Kelči, opravu krovu kostela Neposkvrněného početí Panny Marie v Brankách a v Růžďce, opravu omítek, fasády a střechy kostela Nanebevzetí Panny Marie ve Valašském Meziříčí, sanaci kostela sv. Cytila a Metoděje ve Vidči, opravu fasády kostela sv. archanděla Michaela v Lešné, výměnu střešní krytiny kostela Maří Magdaleny v Hovězí, úpravy kostela Nejsvětější Trojice ve Valašském Meziříčí, rehabilitaci fasády fary čp. 156 ve Vsetíně, sanaci zámku Liptál, rehabilitaci původní barevnosti jeslí a mateřské školy na ul. Žerotínově ve Vsetíně atd.

Na okrese je uplatňována plošná ochrana značného rozsahu. Jedná se o území MPZ Valašské Meziříčí, území MPZ Kelč s rozsáhlým ochranným pásmem, tři rozsáhlá ochranná pásma zahrnující městská historická centra Vsetína a Rožnova pod Radhoštěm, jednu VPZ, dvanáct ochranných pásem jednotlivých kulturních památek, ochranná pásma dvou významných areálů národních kulturních památek.

V rámci plošné ochrany je vyřizována značná část agendy s významnými akcemi, které se přímo netýkají nemovitých kulturních památek. Probíhá postupná rekonstrukce a plošná plynofikace sídliště Záhumení, urbanistického souboru z 50. let 20. století v Rožnově pod Radhoštěm. Byla dokončena plánová dokumentace na rekonstrukci Městských lázní ve Vsetíně. Jedná se o významný příklad výrazu poválečné moderní architektury, která nastupuje po tzv. socialistickém realismu. Stavba je inspirována francouzským klasicismem a prvními železobetonovými skelety A. Perreta. Z hlediska stavebně historického vývoje architektury je rovněž významná sklípková skořepina, kterou je zastropena bazénová hala. V interiéru je provedeno kolorované sgrafito od Františka Podešvy z roku 1960. Zcela vzorově byla provedena rekonstrukce ZUŠ Pionýrská v Rožnově pod Radhoštěm. Oprava se týkala rehabilitace fasády s mohutným

pískovcovým soklem, strukturovanými plochami omítek, sgrafitovými plochami a přístavbou nového výtahu. Součástí dochovaného historického prostředí je rovněž objekt „Štefánia“ v Rožnově pod Radhoštěm, který je rekonstruován pro potřeby městského úřadu.

Ing. arch. Halamíčková Věra
samostatný odborný pracovník
úvaru památkové péče

LIDOVÁ ARCHITEKTURA

Jednou z nejvýznamnějších akcí v roce 2001 byla obnova roubené polygonální stodoly s doškovou střechou v Dolní Lutyni v okrese Karviná. Obnova byla financována z prostředků MK ČR – z Programu záchrany architektonického dědictví za finanční podpory Okresního úřadu v Karviné. Realizace obnovy byla rozdělena do dvou let z důvodu nedostatku financí a nutnosti zajištění materiálu (pěstování rezné slámy na střešní krytinu).

V tomto roce bylo provedeno odvodnění objektu, po vyhodnocení jednotlivých stavebních prvků a jejich označení byla provedena demontáž poloviny doškové střešní krytiny a srubu, chemické ošetření všech dřevěných prvků ochranným prostředkem, oprava kamenných základových konstrukcí, oprava klenby ve sklepě, odkop, oprava a doplnění dusané hliněné podlahy „mlatu“ a „humna“. Srub byl následně znovu kompletován, poškozené prvky, které nebylo možné použít, byly nahrazeny jejich přesnými kopiemi – část dubových základových prahů, deštění štítu ad. Na závěr byla obnovena část objektu provizorně překryta.

Menší opravy byly provedeny na Kotulově dřevěnce v Havířově – Bludovicích a na dřevěném kostele v Petrovicích u Karviné. U dřevěného kostela v Albrechticích bylo řešeno poškození soklu (sokl byl potřísněn olejovým nátěrem při neodborném ošetření roubení kostela).

Prostředky z Programu péče o vesnické památkové rezervace a zóny byly využity v okrese Bruntál, a sice pro statické zabezpečení fary čp. 31 v Malé Morávce, dokončení celkové obnovy chalupy čp. 163 v Malé Morávce, pokračování celkové obnovy stodoly s lamelovým krovem na parcele č. 380 v Malé Morávce, pokračování celkové obnovy chalupy čp. 94 v Malé Morávce a obnovu štítu chalupy čp. 256 v Heřmanovicích.

V loňském roce jsme dostali několik žádostí o demolici roubených špýcharů v okrese Opava (Kobeřice, Štěpánkovice), všechny se ukázaly jako neopodstatněné a byly zamítnuty.

V okrese Vsetín bylo několik aktivit v Karolince - Raťkově, v ochranném pásmu „Rodový shluk Orságů“, kde se podařilo zabránit zániku ovčína (přestože není KP), na jehož místě měl být postaven nový objekt. Byl řešen problém zanedbané údržby v čp. 286 a požadavek na oplocení

pozemků. V Karloince dále pokračovala postupná obnova usedlosti čp. 18 zvaná „Šenk“ – v letošním roce byla provedena oprava roubení stodoly.

Udržovací práce jsme sledovali u chalupy v Hážovicích a u patrového fojtství ve Velkých Karlovicích – Bzovém.

Ve VPZ Velké Karlovice – Podřaté byl proveden plošný průzkum za účelem vytipování objektů k prohlášení za kulturní památky. Většina usedlostí a chalup již byla znehodnocena novodobými zásahy, u vytipovaných objektů je nutno provést obhlídku interiéru.

Plošný terénní průzkum byl proveden také v dalších obcích, jednotlivé návrhy budou postupně zpracovány po provedení plošného průzkumu větší části území.

Ve Velkých Karlovicích – Leskovém byla po ověření situace kladně vyřízena žádost na zrušení památkové ochrany hospodářské budovy u čp. 131, naopak byla zamítnuta žádost vlastníka čp. 57 v Malé Morávce na vynětí KP ze seznamu kulturních památek.

Ing. arch. Marie Bartošová
samostatný odborný pracovník
úvaru památkové péče

HISTORICKÉ ZAHRADY A PARKY

V oblasti péče o historické zahrady a parky bylo zahájeno několik akcí, které byly většinou spojeny s dotací Státního fondu pro životní prostředí ČR. Ačkoliv nyní dotace nezahrnují poměrně vysoké náklady na kácení dřevin, frézování pařezů a obnovu travnatých porostů, přece jen příspěvky na výsadbu a ošetření dřevin představují nemalé částky, které jistě pomohou investorům jako jsou menší obce, ústavy sociální péče a jiné instituce. Ukázalo se, že etapovité rozložení regenerace parků je únosné i pro nižší rozpočty investorů, kteří se na těchto akcích podílejí nejméně 20 procenty celkových nákladů.

Příspěvek ze SFŽP byl využit u obnov parků a zahrad v Jablunkově, Kuníně, Litultovicích, Melči, Velkých Hořticích a Valašském Meziříčí.

Další akce byly zahájeny a jsou financovány z prostředků okresních a městských úřadů či jiných investorů, u jiných je regenerace teprve ve fázi přípravy a konzultací projektové dokumentace.

Ve většině areálů však probíhá běžná pěstební péče, jejíž úroveň je odlišná a souvisí se zajištěním dostatku prostředků a odborných pracovních sil včetně potřebné mechanizace.

Okres Bruntál

Z podnětu OkÚ v Bruntále byla dokončena aktualizace projektové dokumentace (PD) k obnově parku v Hošťálkovech. Předpokládán je příspěvek ze Státního fondu životního prostředí (SFŽP). Přestože byla prozatím odložena obnova aleje, může náročnost stavebních zásahů v budově zámku regeneraci oddálit. Stav dřevin je však havarijní a vyžaduje odborný zásah. Významně pokročila obnova kdysi zdevastovaného parčíku v Městě Albrechticích. Rozpracovaná PD bude zahrnovat i nutné stavební úpravy – komunikace a oplocení, včetně dosadeb. Zahájena je i obnova zahrady u nedaleké vily, kde došlo k základnímu pročištění zdevastované plochy. Částečné úpravy porostu byly provedeny v parku v Janovicích u Rýmařova. Poškozené dřeviny, zejména lipová alej vyžadují náročný arboristický zásah. Návrh na vyhlášení ochranného pásma byl zpracován pro krajinářsky významnou alej v Andělské Hoře a areál kostela v Dětrichovicích.

Okres Frýdek–Místek

Dlouhodobá obnova sbírkového areálu parku u sanatoria v Jablunkově zahrnovala kromě náročných dosadeb materiálu stavební úpravy jezírka, obnovení vodního režimu alpina, doplnění opěrných zídek, komunikací a terénní úpravy. Obnova parku probíhá díky finančnímu příspěvku OkÚ ve Frýdku–Místku a SFŽP. Projektová dokumentace obnovy areálu se připravuje ve Staré Vsi nad Ondřejnicí a Horních Tošanovicích. V areálu zámeckého parku ve Frýdku–Místku se připravuje obnova štěpnice. Po terénních úpravách a oplocení bude následovat výsadba, připravuje se úprava navazující nové plochy.

Okres Karviná

Probíhající regenerace parku v Karviné - Fryštátě zahrnovala úpravu centrální části parku a zaměřila se především na stavební úpravy. Po obnově koryta Mlynky byly postaveny nové můstky a zahájena obnova komunikací a doplnění parkového vybavení (osvětlení, lavičky, koše). V lázeňském parku v Darkově proběhla asanace poškozených a kompozičně nevyhovujících dřevin. Další zásahy souvisejí s udělením příspěvku ze SFŽP. Rozpracována je dokumentace obnovy komunikací a doplnění staveb v parku.

Okres Nový Jičín

Zahájená obnova parku v Kuníně byla zaměřena na asanační zásahy a arboristické zásahy u vybraných dřevin, realizaci provizorního oplocení areálu a terénní úpravy, včetně vyčištění jezírka.

Okres Opava

Stav porostu a nová koncepce golfového hřiště v Šilheřovicích vedla k asanačním zásahům ve vytipovaných lokalitách parku, zejména u Evelynina jezera. Vzhledem k náročnosti plánované

regenerace a současným majetkoprávním vztahům bude regenerace pokračovat postupně. Současný stav kosterního porostu je havarijní. Zahájena byla obnova parku v Dobroslavicích, a to asanačními zásahy, na které bude navazovat ošetření dřevin, terénní úpravy a výsadby vzrostlých dřevin za předpokládaného přispění SFŽP ČR. Ukončena byla regenerace parku ve Velkých Hošticích, který byl značně poškozen povodněmi v r. 1997, v Litultovicích a části parku ve vlastnictví obce v Melči. Na provedená biotechnická opatření, na kterých se podílel SFŽP ČR, budou navazovat stavební zásahy – obnova komunikací, výměna nevyhovujícího mobiliáře apod., vše již z prostředků obcí.

Pravidelná péstební péče u větších areálů jako Hradec nad Moravicí, Kravaře či Raduň vyžadují každoročně značné náklady. Zhoršený zdravotní stav dřevin vyžadující odborné ošetření včetně důsledků nepříznivého počasí/ vývraty / představují zvyšování nákladů na asanaci a na nutné dosadby dřevin.

V rámci MPZ města Opavy pokračuje náročná obnova prstence městských sadů, po asanačních zásazích byly provedeny dosadby vzrostlých dřevin a odborné ošetření.

Okres Vsetín

Byla zahájena regenerace zámeckého parku a parčíku u Speciální školy pro sluchově postižené ve Valašském Meziříčí a to za přispění SFŽP. V parku u zámku Kinských byla asanována většina navrhovaných dřevin. Další postup vyžaduje vyřešení osudu chátrajícího letního kina a realizace nutného oplocení areálu.

Ing. Alena Halamíčková
samostatný odborný pracovník
útvary památkové péče

RESTAURÁTORSKÉ PRÁCE

V průběhu roku 2001 se na sedmi okresech ve správě Státního památkového ústavu v Ostravě provádělo 60 restaurátorských zásahů, z toho osmnáct bude pokračovat v roce 2002. Ukončeny byly následující významné dlouhodobě rozpracované restaurátorské zásahy: dřevěný polychromovaný korpus Krista (polychromovaná dřevořezba) z 1. poloviny 14. století, pocházející z kostela sv. Mikuláše v Bílovci, odkrytí a restaurování nástěnných maleb Ignáce Oderlického v kapli sv. Anny v kostele Maří Magdalény v Horním Městě z roku 1746.

Třetí etapou pokračoval nejrozsáhlejší restaurátorský zásah na severovýchodní Moravě. Odkrývání a restaurování nástěnných maleb Josefa Sterna v minoritském kostele Nanebevzetí P. Marie v Krnově. Ukončením třetí etapy se restaurátorský zásah, zahrnující téměř veškeré restaurátorské úkoly od odkryvu, čištění, injektáže až po transferování, přiblížil své polovině. Až

překvapivě kvalitní originál vyniká lehkou, průsvitnou barevností s plasticky budovanými figurálními motivy v medailonech.

Kvalitu velmi významné nástěnné malby z počátku 15. století v sakristii kostela Neposkvrněného početí Panny Marie ve Starém Městě u Bruntálu byly obohaceny o další rozměr částečně odkrytými okenními otvory s dochovanými barevnými vrstvami ve špaletách a polychromovanými tufovými ostěními. Centrální okenní otvor byl jako jediný ozdoben kružbou.

Dalším z velkých přínosů bylo restaurování nástěnných pokojových maleb na zámku v Kuníně. V 80. letech 20. století došlo na základě neodborného restaurátorského posouzení k jejich částečnému oklepání. Po zásahu tehdejšího Krajského střediska státní památkové péče a ochrany přírody v Ostravě byla další destrukce zastavena a teprve nyní došlo k restaurování a rekonstruování celé interiérové výzdoby.

Řada nálezů, dochovaných nástěnných maleb v sakrálních a stále častěji díky cíleným restaurátorským průzkumům i profánních objektech je potěšitelnou stránkou všech odvětví památkové péče. Další fáze restaurátorských zásahů však provází řada problémů, především nedostatek finančních prostředků všeobecně a bezkonceptnost ve vztahu k dalším stavebním zásahům.

V oblasti movitých kulturních památek je aktuálním problémem vybudování klimaticky a organizačně vhodných depozitářů, nejlépe instituce uchovávající a prezentující sbírky uměleckých a uměleckořemeslných děl, které již nemohou být prezentovány in situ nebo jsou na původním místě nechtěné. S důrazem je nutno konstatovat, že bude-li tento problém podceňován, dojde k nenahraditelným ztrátám hodnotných uměleckých děl.

V oblasti kamenných soch přetrvává a naopak se rozšiřuje problém zastavování přísunu finančních prostředků ve fázi rozpracovanosti, kdy sochy zůstávají bez dalšího řešení v ateliérech restaurátorů, nebo po snesení z původního místa čekají na restaurátorský zásah řadu let bezvýsledně.

V závěru lapidárně načrtnutých úspěchů i problémů v oblasti restaurování v roce 2001 je nezbytné poděkovat za provedenou práci restaurátorům akad. malířce Romaně Balcarové, akad. malíři Petru Stilbrovi, MgA akad. malířce Blance Valchařové, akad. malířce Yvoně Ďuranové a dalším.

Mgr. Šárka Bínová Fidrichová
samostatný odborný pracovník
útvary památkové péče

SOUPIS RESTAURÁTORSKÝCH ZÁSAHŮ

Okres Bruntál

- Bruntál, kostel Panny Marie Těšitelky, dva obrazové rámy s dekorativní řezbou, PZ MKP, PVR 2002, bohatě řezané rozvilinové rámy ze 70. let 18. století, náležící k obrazům malíře J. K. Handkeho. Snímání z kříže a sv. Příbuzenstvo pochází z poutního kostela Panny Marie na Uhlířském vrchu; restaur. J. Jakubek.
- Bruntál, kostel Panny Marie Těšitelky, obraz Pius V. se modlí k Panně Marii, z bočního oltáře Panny Marie, Johann Ch. Handke, 1763. PVR 2002; restaur. akad. malířka M. Černá.
- Horní Město, kostel Maří Magdaleny, kaple sv. Anny, nástěnné malby v kopuli, Ignác Oderlický, 1746, snímání přemaleb A. Kleina, 1825 a místního malíře Wagnera, 1928; restaur. akad. malířka R. Balcarová.
- Horní Město, kostel Maří Magdaleny, kaple sv. Anny, dvě intarzované lavice, 40. léta 18. století, PZ MKP, PVR 2002; restaur. F. Kratochvíl.
- Horní Město, kostel Maří Magdaleny, kaple sv. Anny, dřevěná skulptura Piety, kolem roku 1600, PZ MKP, PVR 2002; restaur. akad. malířka R. Balcarová.
- Huzová, socha Panny Marie Immaculaty na sloupu, 1698. Původem z Olomouce, kde byla postavena na dnešním náměstí Republiky. Do Huzové byl sloup přenesen podle nápisu na podstavci v roce 1796. Z nalezených fragmentů vrstev barevné polychromie bylo laboratorním průzkumem zjištěno šest základních vrstev povrchových úprav, které mají monochromní charakter. První nejstarší, původní vrstva má bělavou chladně namodralou barevnost, s velkou pravděpodobností se mohlo jednat o malířské napodobení mramorování. Druhá vrstva je okrově teple bílá, třetí světle šedě namodralá, opět simulovala mramorování, poprvé se objevuje zlacení na kartuších. Čtvrtá vrstva je čistě bílá, pátá šedá (mramorovaná ?), na textech, kartuších a figuře Panny Marie je celoplošné zlacení. Šestá vrstva je světle šedá, hlavice a figura Panny Marie celoplošně pozlaceny; restaur. Mgr. L. Werkmann.
- Krnov, kostel Narození Panny Marie, nástěnné malby v hlavní lodi, Josef Stern, 1766, cyklus výjevů ze života Panny Marie. PZ AD, PVR 2002; restaur. akad. malířka R. Balcarová, akad. malířka K. Kubátová, akad. malíř P. Stirber, akad. malířka Y. Ďuranová.
- Krnov, kostel Narození Panny Marie, hlavní oltář a chórová přepážka, PZ MKP, Jan Kammereit, 70. léta 18. století; restaur. P. Bittner.
- Krnov, kostel Narození Panny Marie, grotta s Pietou z roku 1665, řezba Bernard Stegmüller, polychromie Ferdinand Martin Antoš. PZ MKP. Restaurátorským průzkumem zjištěny tři vrstvy povrchových úprav, z nichž byly po restaurátorském zásahu prezentovány na architektuře grotty původní hnědobílá polychromie a na figurálních reliéfních výjevech (původní vrstva lazurovaného stříbra, zlacení a inkarnátů se dochovala pouze fragmentálně) druhá barevná vrstva. Netradičně zvolená forma grotty, kterou lze interpretovat jako oblaka, souvisí podle šedohnědé barevnosti povrchové úpravy s používáním zvláštního druhu vápence, oblíbeného při stavbách jeskyní, tzv. grott, do kterých byly umísťovány výjevy ze života svatých. Tento vápenec se těžil v jeskyních u Mikulova a svou formou připomínal oblaka. O tom, že důvod pojednání grotta šedohnědou barevností v následujících obdobích přestal být zřejmý, svědčí druhá vrstva polychromie modrobílé barvy; restaur. P. Bittner, MgA. akad. malířka B. Valchařová.
- Krnov, kostel sv. Ducha, základní údržba nástěnných maleb v interiéru; restaur. akad. malířka R. Balcarová.
- Krnov, zámek, sgrafita na bráně, PVR 2002, psaníčková sgrafita, ze 40 % originál, datována kolem roku 1600, jsou doplněna stylizovanými rozvilinovými keramickými reliéfy z 19. století; restaur. R. Winkler.
- Krnov - Cvilín, poutní kostel Panny Marie Bolestné, boční oltář sv. archanděla Michaela, 40. léta 18. století. PZ MKP, PVR 2002; restaur. J. Zbořil.

Krnov - Kostelec, kostel sv. Benedikta, nástěnné malby v sakristii, rozšířený restaurátorský průzkum, PVR 2002; restaur. akad. malířka R. Balcarová, MgA. akad. malířka B. Valchařová, MgA. akad. malířka T. P. Popová, akad. malířka L. Helfertová, akad. malíř K. Artouni.

Rýmařov - Janovice, zámek, kamenný reliéf s erby svobodného pána Ferdinanda Hofmanna z Grunpichlu a jeho ženy paní Markéty z Harrachu; restaur. Mgr. L. Werkmann.

Rýžoviště, socha Panny Marie Immaculaty, 1733, Antonín Heinz. PVR 2002; restaur. akad. sochař Martinák.

Staré Město u Bruntálu, kostel Neposkvrněného početí Panny Marie, nástěnné malby v sakristii, zobrazení starozákonních proroků a hlavních výjevů z Nového zákona, datováno po roce 1400. Z cca jedné třetiny odkryta původní gotická okna s dochovanou polychromií žeber a barevně pojednanými záklenky. PVR 2002; restaur. akad. malířka R. Balcarová.

Stará Ves u Rýmařova, socha sv. Jana Nepomuckého, 1780. Laboratorním průzkumem fragmentů dochované polychromie byla zjištěna původní monochromní úprava šedomodré barvy imitující mramor, se zlacenými detaily a další četné vrstvy obnovované barevné úpravy se zlacenými detaily. PVR 2002; restaur. MgA. akad. sochař. J. Gajda.

Široká Niva, kostel sv. Martina, sochy čtyř církevních otců, 70. léta 18. století, PZ MKP, PVR 2002; restaur. akad. malířka H. Vítová.

Okres Frýdek–Místek

Frýdek, farní úřad ŘKC, obraz Panny Marie, na plechu, první polovina 19. století; restaur. MgA. akad. malířka B. Valchařová.

Frýdek, kostel sv. Jošta, hlavní oltář sv. Jošta, 1666. PZ MKP; restaur. MgA. akad. malířka B. Valchařová.

Frýdek, kostel sv. Jošta, boční oltáře sv. Paulíny a sv. Rozálie, 20. léta 18. století, lze připisat sochařské dílně Matyáše Weissmanna. PZ MKP, PVR 2002; restaur. MgA. akad. malířka B. Valchařová.

Frýdek, kostel sv. Jošta, kamenné sousoší Kristus padá pod křížem; restaur. akad. sochař R. Tikal, M. Bocek.

Místek, kostel sv. Jana a Pavla, vitraje; restaur. akad. sochařka K. Toušková.

Místek, kostel sv. Jana a Pavla, Svatostánek s adorujícími anděly. PZ MKP; restaur. MgA. akad. malířka B. Valchařová, J. Jakubek.

Paskov, socha sv. Floriána, kopie vybraných článků, rekonstrukce Putta; restaur. akad. sochař V. Fidrich.

Stará Ves nad Ondřejnicí, zámek, sgrafitová výzdoba fasády, konec 16. století; restaur. akad. malíř M. Ressel, akad. malíř J. Rychtářik, akad. sochař M. Hubeňák.

Stará Ves nad Ondřejnicí, zámek, kamenná ostění oken a kamenné portály v přízemí vnitřního dvora; restaur. MgA. akad. sochař J. Gajda.

Stará Ves nad Ondřejnicí, kostel sv. Jana Křtitele, nástěnné malby v presbytáři, zobrazení Krista Vítězného a starozákonních proroků Zachariáše a Mojžíše, kolem roku 1600; restaur. akad. malířka R. Balcarová.

Šenov, socha sv. Floriána, konec 18. století, rekonstrukce podstavce z přírodního kamene; restaur. akad. sochař V. Fidrich.

Okres Karviná

Havířov, mateřská škola Sadová, dvě dekorativní figury dětí, 60. léta 20. století; restaur. M. Kuchař.

Karviná, Lottyhaus, nástěnné malby v interiéru, volná rekonstrukce barevnosti interiéru v duchu první poloviny 19. století. PVR 2002, restaur. akad. malíř C. Cvetkov.

Starý Bohumín, socha sv. Jana Nepomuckého, kopie podstavce z devadesátých let 19. století. PVR 2002; akad. sochař V. Fidrich.

Okres Nový Jičín

- Bílovec, Sousoší rudoarmějců s kašnou, akad. sochař Vincenc Havel, 1952; restaur. MgA. akad. sochař J. Gajda.
- Fulnek, socha Panny Marie Sněžné, Antonín Heinz, první polovina 18. století; restaur. akad. sochař V. Míča.
- Fulnek, socha sv. Jana Nepomuckého před farním kostelem č.1, 2. polovina 18. století; restaur. akad. sochař V. Míča.
- Fulnek, socha sv. Floriána před farním kostelem, polovina 18. století; restaur. akad. sochař V. Míča.
- Fulnek, socha sv. Jana Nepomuckého před farním kostelem č. 2, polovina 18. století; restaur. akad. sochař V. Míča.
- Fulnek, kamenný portál radnice, kolem r. 1600; restaur. akad. sochař V. Míča.
- Kunín, zámek, nástěnné malby v interiéru, restaurování a rekonstrukce ve druhém NP, 19. století; restaur. akad. malíř P. Stirber.
- Kunín, zámek, kamenné polychromované prvky v interiéru, Johann Lukas Hildebrandt, 1726 – 1754; restaur. Z. Procházka.
- Nový Jičín, kopie sochy sv. Ignáce z Loyoly a konzervace originálu, druhá polovina 18. století. PVR 2002; restaur. akad. sochař M. Machala.
- Nový Jičín, kostel sv. Trojice, vitraje, poč. 20. století; restaur. akad. sochařka K. Toušková.
- Nový Jičín, římskokatolická fara, obraz Večeře v Emauzích, druhá polovina 17. století; restaur. akad. malířka L. Zálešáková.
- Nový Jičín - Žilina, kostel sv. Mikuláše, kamenné portály ze 14. století; restaur. M. Bocek.
- Příbor, piaristické gymnázium, rekonstrukce sgrafita na čelní fasádě, 1693; restaur. akad. sochař P. Stirber.
- Příbor, piaristické gymnázium, dva kamenné portály na čelní fasádě, počátek 18. století; restaur. akad. sochař R. Tikal.
- Příbor, kostel sv. Kříže, kamenný epitaf sv. Trojice, 1646, PZ MKP; restaur. MgA. akad. sochař J. Gajda.

Okres Opava

- Bolatice, kostel sv. Stanislava, fixace uvolněných vrstev nástěnné malby v interiéru, 19. století; restaur. MgA. akad. malířka B. Valchařová.
- Březová u Vítkova, kostel sv. Mikuláše, obraz sv. Mikuláše, Ignác Gunter, 60. leta 18. století. PZ MKP; restaur. P. Bittner.
- Hlučín, kostel sv. Jana Křtitele, hlavní oltář, druhá polovina 17. století. PZ MKP; restaur. akad. malířka R. Balcarová, MgA. akad. malířka B. Valchařová, J. Jakubek.
- Opava, Dům kultury P. Bezruče, sochařská výzdoba průčelí objektu, Josef Obeth, Adolf Kohrer, 1910; restaur. Mgr. L. Werkmann.
- Opava, Dům kultury P. Bezruče, štuková výzdoba sálů, 1910; restaur. Sdružení Fichna & Ing. Hudeczek.
- Opava, Dům kultury P. Bezruče, mosazná svítidla se skleněnými baňkami, 1910; restaur. I. Houška.
- Opava, kostel sv. Ducha, štukové plastiky dvou světců; restaur. R. Winkler.

Okres Ostrava

- Ostrava, Památník rudoarmějců na ul. Rudné, 50. léta 20. století; restaur. MgA. akad. sochař J. Gajda.
- Ostrava, kostel Korunovace Panny Marie, dekorativní sochařská výzdoba fasády, čtrnáct váz, tzv. žardiniéry, tři kříže a dvojice adorujících andělů, akad. sochař Karel Novák, 1907, sneseno pro havarijní stav. PVR 2002 zhotovením kopií; restaur. Mgr. L. Werkmann.

Okres Vsetín

Valašské Meziříčí, zámek Žerotínů, kamenné prvky na vnitřní straně fasády. PVR 2002; restaur. Kamenické a restaurátorské sdružení Vsetín.

Vysvětlivky:

PZ MKP - Program záchrany movitých kulturních památek

PZ AD - Program záchrany architektonického dědictví

PVR 2002 - Pokračování v roce 2002

V roce 2002 bude pokračovat 18 restaurátorských zásahů. Formálně je připraveno 32 restaurátorských zásahů, které nebyly v roce 2001 započaty, případně byly zařazeny do Programu záchrany movitých kulturních památek MK ČR pro rok 2002.

ÚTVAR EVIDENCE, DOKUMENTACE A PRŮZKUMŮ

V uplynulém roce 2001 proběhly v rámci útvaru významné změny v odborných kompetencích, personálním obsazení a provozním uspořádání. Impulsem k těmto změnám se stalo rozhodnutí ředitele ústavu sloučit útvar evidence a dokumentace s útvarem stavebně historických průzkumů, což přineslo vedle úspory mzdových prostředků také zvýšení koordinace obou úzce se prolínajících specializací a v rámci nově formovaného útvaru vytvořit odborná pracovní místa, v uplynulých dvou desetiletích památkovým ústavem opomíjená.

Hlavní činnost útvaru vyplývající ze zákona č. 20/87 Sb., o státní památkové péči je zaměřena na základní evidenci kulturních památek, zpracovávání návrhů na prohlášení vytipovaných objektů za kulturní památky a na vedení spisového a fotografického archivu. Průběžně je aktualizován seznam kulturních památek evidovaných na území působnosti Státního památkového ústavu v Ostravě. Za uplynulý rok bylo zpracováno a odesláno celkem 162 návrhů, z toho 147 nemovitých a 15 movitých kulturních památek. Prioritou útvaru se stalo postupné naplňování databáze evidence nemovitých kulturních památek v programu Dědictví. Ke stávajícím údajům (okres Bruntál a Ostrava) se podařilo v průběhu roku vložit data kulturních památek okresů Opava, Frýdek-Místek a Karviná a jejich zpřístupnění po informační síti.

Přehled památkového fondu v regionu za rok 2001

Okres	Celk. počet čís.rejstř. nemov.	NKP	MPR	VPR	MPZ	VPZ	OP	Zpříst. objekty	Celkový počet nemov.	Celkový počet movitých
Bruntál	379	-	-	1	1	2	6	2	601	1180
Frýdek-Místek	308	1	-	-	3	1	6	1	496	370
Karviná	102	1	-	-	1	-	4	1	149	207
Nový Jičín	498	2	3	-	3	-	2	1	606	465
Opava	326	2	-	1	2	-	11	2	498	709
Ostrava	226	2	-	-	1	-	7	1	311	224
Vsetín	212	2	-	-	2	1	14	-	322	190

Celkem	2051	10	3	2	13	4	50	8	2983	3345
---------------	-------------	-----------	----------	----------	-----------	----------	-----------	----------	-------------	-------------

Změny za rok 2001

Okres	Návrhy nemov.	Návrhy mov.	Prohlášené nemov.	Prohlášené mov.	Neprohlášené návrhy	Zrušené
Bruntál	31	2	7	-	-	-
Frydek-Místek	2	-	1	-	-	-
Karviná	1	-	2	-	1	-
N. Jičín	17	-	-	-	-	-
Opava	8	1	-	-	-	-
Ostrava	37	-	10	-	18	-
Vsetín	9	-	4	-	-	1
Celkem	105	3	24	-	19	1

V rámci útvaru se výrazně profiluje činnost výkonného pracoviště Integrovaného systému ochrany movitého kulturního dědictví (ISO), které má za úkol pořizovat a doplňovat evidenci a úplnou textovou a obrazovou dokumentaci předmětů kulturní povahy v objektech sloužících náboženskému účelu a to v elektronické podobě. Vzhledem k tomu, že finanční prostředky na ISO byly státnímu památkovému ústavu poskytnuty až v měsíci listopadu, nemohla být videodokumentace objektů sakrální povahy pořizována v takovém rozsahu, jak bychom si představovali. Zdokumentováno bylo pouze 5 kostelů a kaplí. O to větší prostor byl pro zpracovávání a vkládání získaných údajů do počítačové databáze v programu MacArt Pro. Jen za uplynulý rok 2001 bylo vloženo celkem 1378 předmětů, což je téměř polovina doposud zpracovaných a uložených dat od roku 1994. Pracoviště ISO úzce spolupracuje s Policií ČR a celními úřady při pátrání po odcizených předmětech a při identifikaci nalezených předmětů, proto je zcela logické, že od března tohoto roku se na útvar vrátila po roce agenda a evidence žádostí o vývoz předmětů kulturní povahy podle zákona č. 71/1994 Sb. V rámci této agendy byly během roku vyřízeny 4 žádosti o vývoz.

Plnění plánu ISO - stav k 31. 12. 2001

okres	počet objektů na videu			počet nezpracovaných objektů na videu			počet předmětů připravených ke zpracování v počítači	počet předmětů zpracovaných v počítači	počet žádostí v počítači
	kostel	kaple	fara	kostel	kaple	fara			
Bruntál	14	-	6	83	30	64			
Frydek - Místek	60	18	11	-	-	15			
Karviná	16	10	1	17	-	17			
Nový Jičín	23	6	3	52	40	51			
Opava	16	2	4	64	59	57			
Ostrava	6	-	-	20	8	20			

Vsetín	5	-	2	27	15	27			
všechny okresy							cca 7900	3638	
celkem	140	36	27	263	152	251	cca 7900	3638	81

Jak již bylo nastíněno v úvodu příspěvku, došlo v průběhu roku k několika zásadním organizačním změnám uvnitř útvaru v souvislosti s ustanovením nových specializací. Po čtyřleté pauze se vrátila na ústav historička umění Mgr. Marta Koubová, které bylo svěřeno vedení doposud silně podceňované agendy movitých kulturních památek a zároveň byla pověřena odbornou garancí činnosti výkonného pracoviště ISO. Zvýšená pozornost movitým kulturním památkám se ukázala jako vysoce žádoucí a potřebná nejen pro samotný památkový ústav, ale i pro farnosti ostravsko-opavské diecéze, které iniciovaly provedení revize movitých kulturních památek ve Velkých Heralticích, Andělské Hoře a Světlé Hoře. Současně proběhlo zahájení příprav na revizi v děkanátu Hlučín. Poměrně krátké období činnosti tohoto pracoviště přineslo vedle výše uvedených konkrétních výsledků také prohloubení a zintenzivnění spolupráce s římsko-katolickou církví při inventarizaci sakrálních předmětů kulturní povahy. Otevřená zatím zůstává otázka zřízení bezesporu potřebného diecézního muzea, které by vyřešilo odborné ošetření a deponování bezprizorních církevních předmětů a movitých kulturních památek, které nemohou být z jakýchkoli důvodů uloženy in situ.

Od listopadu 2001 byla zřízena ústavem doposud opomíjená funkce specialisty na instalované objekty s regionální působností. Potřeba intenzivního památkového dohledu se mimo jiné stala aktuální v souvislosti se zahájenou obnovou další části zámku v Karviné – tzv. Lottyhausu, dále intaktní renesanční architektury s arkádovým dvorem zámku ve Staré Vsi a barokní podoby zámku v Kuníně architekta Johanna Lucase von Hildebrandta. U uvedených objektů je uvažováno s instalací zámeckých interiérů a jejich zpřístupněním široké veřejnosti. Touto činností byla pověřena dlouholetá pracovnice ústavu, historička umění PhDr. Ľubica Mezerová, jejímž posláním je zajišťování agendy související s instalovanými objekty, metodická a odborná výpomoc při realizacích zámeckých instalací a v neposlední řadě památkový dohled nad restaurováním interiérů a mobiliárních fondů hradů a zámků. V závěru roku bylo hlavní těžiště činnosti v provedení mimořádné inventury kulturního mobiliáře zámku v Hradci nad Moravicí a v Raduni v souvislosti s převedením národních kulturních památek do správy SPÚ v Ostravě k 1. 1. 2002 dle vládního usnesení č. 464 ze dne 9. 5. 2001.

Významným úkolem útvaru je Obnova identifikace nemovitých kulturních památek v České republice (reidentifikace) probíhající pod záštitou MK ČR a odborným vedením Státního ústavu památkové péče v Praze, jmenovitě ing. arch. Dagmar Sedlákové. Reidentifikace byla zahájena k 1. 6. 2000 na okrese Karviná týmem ve složení PhDr. Pavla Levá, PhDr. Libuše Svátková a PhDr.

Libuše Dědková. Od začátku nového kalendářního roku, tj. roku 2001, je plnění úkolu svěřeno PhDr. Libuši Svátkové a Bc. Markétě Jančarové, která je ve spolupráci s vybranými specialisty pověřena vedením a koordinací celé akce. Provádění reidentifikace se řídí metodikou doporučenou Státním ústavem památkové péče v Praze. V průběhu roku byla ukončena identifikace nemovitých kulturních památek na okrese Karviná – ověření identifikace území v souvislosti se zapsáním do státních seznamů podle zákona č. 22/1958 Sb. nebo prohlášením podle zákona č. 20/1987 Sb. U sporných případů byly zohledněny výsledky generální aktualizace, která proběhla v okrese v roce 1987. V rozsahu údajů evidenčních listů jsou aktualizována, doplněna a opravena identifikační data zpracovaná formou doplňujících listů památky, které jsou následně přeneseny do databáze programu Dědictví. Výstupy v podobě grafických zákresů do digitalizovaných mapových podkladů prostřednictvím SW Dikat-P byly předány SUPP k dalšímu řízení.

Výrazné procento pracovní náplně útvaru představuje provádění stavebně historických průzkumů památkových objektů. Při personálním obsazení dvou historiků umění, z nichž jeden zpracovává archivní prameny a druhý provádí terénní průzkum, bylo ukončeno šest stavebně historických průzkumů v celkovém objemu 329 tisíc Kč. Vzhledem k tomu, že tato činnost podstatně přesahuje rámec běžné památkové agendy vyplývající ze zákona č. 20/87 Sb., o státní památkové péči je ústavem poskytována výlučně za úhradu. Mimo jiné byl začátkem roku dokončen rozsáhlý průzkum zámku v Hnojníku a staré radnice v Moravské Ostravě, v druhé polovině roku průzkum kostela Nejsvětější Trojice v Novém Jičíně, který přinesl některé nové poznatky a objevy.

Přehled rozpracovaných a dokončených stavebně historických průzkumů v roce 2001

akce	fakturace v Kč		
zámek v Hnojníku	Grůza A., Augustinková L.	doplatek	5.000,-
		doměření	6.000,-
Moravská Ostrava, dům čp. 52	Rosová R., Gavendová M.		75.480,-
Příbor, rodný dům S. Freuda	Grůza A.	archivní průzkum	25.000,-
Moravská Ostrava, stará radnice	Grůza A., Augustinková L.	aktualizace	45.000,-
Nový Jičín, kostel Nejsvětější Trojice	Grůza A., Augustinková L.		42.000,-
Metylovice, farní kostel	Rosová R.	archivní průzkum	24.000,-
Český Těšín, stará střelnice	Rosová R., Augustinková L.		62.000,-
Opava, kostel Nanebevzetí Panny Marie	Grůza A.	archivní průzkum	42.000,-
Vícetisky pro ostravsko-opavské biskupství			3.500,-
Celkem fakturace v roce 2001			329.980,- Kč

Útvar evidence, dokumentace a průzkumů je dále pověřen také svoláváním a řízením tzv. regionální komise k prohlašování kulturních památek, která se v uplynulém roce sešla celkem dvakrát. Jejími členy jsou vedle zástupců odborných a výkonných složek památkové péče také

představitelé uměleckých a vzdělávacích institucí v kraji. Rok činnosti této komise prokázal její smysluplnost a přispěl ke zvýšení kvality podávaných návrhů.

Odborní pracovníci útvaru se podílejí na řadě institucionálních výzkumných úkolů a grantových projektů financovaných z účelových prostředků MK ČR. Rok 2001 byl závěrečným rokem víceletého výzkumu nazvaného „*Moderní architektura severní Moravy a Slezska*“, v rámci kterého byly postupně provedeny a vyhodnoceny archivní a terénní průzkumy v okresech Ostrava, Bruntál a Karviná. Výstup v podobě katalogu staveb dává přehled o stavební a architektonické produkci v období vymezeném koncem 19. století a devadesátými lety století minulého. V roce 2001 proběhl průzkum v okrese Karviná. Z celkového počtu 134 vyhodnocených staveb je čtvrtina navržena k zápisu do Ústředního seznamu kulturních památek České republiky.

Kampanologický průzkum v opavském děkanátě, který přiblížil a velmi systematicky a podrobně zmapoval doposud neevidované zvony a cimbály opavského Slezska, byl prováděn v rámci institucionálního výzkumu ústavu. I v tomto případě se výstup v podobě katalogu zvonů, doplněný vedle fotografické dokumentace kopiemi frotáží reliéfně strukturovaných epigrafů, stal výchozím materiálem k posouzení a zpracování návrhů k zápisu do ÚSKP ČR. (Podrobněji k oběma projektům samostatné příspěvky ve Sborníku Státního památkového ústavu v Ostravě.)

V součinnosti s útvarem památkové péče byly zajišťovány výzkumné grantové úkoly na Opavsku a Bruntálsku nazvané „*Zjišťovací terénní průzkum autentických forem stavební produkce v regionu Opavska*“ a „*Inventarizační průzkum a soupis lidové architektury okresu Bruntál*.“ (Podrobnější informace k institucionálně a účelově financovaným projektům viz Sborník Státního památkového ústavu v Ostravě. 2001.)

Nově prohlášené objekty za KP za rok 2001

okres Bruntál

nemovité:

Andělská Hora - dům čp. 176, parc. č. 162 st., prohl. 2. 10. 2001, r. č. 8-4044

Bruntál - kostel církve československé, prohl. 3. 8. 2001, r. č. 8-4032

Brantice, m.č. Radim - dům čp. 8, prohl. 4. 9. 2001, r. č. 8-4039

Heřmanovice - dům čp. 216, prohl. 24. 8. 2001, r. č. 8-4038

Heřmanovice – roubený dum čp. 179, parc. č. 37, prohl. 2. 10. 2001, r. č. 8-4043

Hlinka - kříž se sochou ukřižovaného Krista u kostela sv. Valentina, r. č. 8-3828/2

Liptaň, m. č. Horní Povelice - kaplička, prohl. 19. 9. 2001, r. č. 8-4040

Malá Morávka - usedlost čp. 87, parc. č. 98 st., k.ú. Malá Morávka, prohl. 5. 2. 2001

movité:

Široká Niva - zvon ve věži kostela sv. Martina, prohl. 12. 3. 2001

okres Frýdek-Místek

nemovité:

Malenovice Borová - kostel sv. Ignáce, parc. č. 105, prohl. 14. 1.. 2001, r. č. 8-4051

okres Karviná

nemovitě:

Orlová - kostel Slezské církve evangelické augsburského vyznání a dvě pole zdi s pilíři a kovanou branou, ul. P.Cingra, prohl. 31. 7. 2001, r. č. 4030

okres Ostrava

Moravská Ostrava

nemovitě:

městský dům čp. 138, ul. Dvořákova č. 7, prohl. ze dne 11. 6. 2001, čj. 12505/2000

městský dům čp. 1117, ul. Dvořákova č. 20, prohl. ze dne 5. 6. 2001, čj. 5063/2001

městský dům čp. 35, náměstí Jiráskovo 5, parc. c. 498/2, prohl. 16. 11. 2001, r. č. 8-4050

městský dům čp. 37, náměstí Masarykovo 20, parc. č. 496/1, prohl. 1. 11. 2001, r. č. 8-4048

městský dům čp. 979, náměstí Smetanovo 2, prohl. ze dne 11. 6. 2001, č. j. 5053/2001

městský dům čp. 1579, ul. Českobratrská čp. 4, parc. č. 971/2, prohl. 19. 11. 2001, r. č. 8-4049

městský dům čp. 1266, ul. Nádražní č. 26, prohl. 10. 8. 2001, r. č. 8-4033

městský dům čp. 169, ul. Zámecká čp. 8, parc. č. 457, prohl. 10. 10. 2001, r. č. 8-4045

Ostrava - Svinov

nemovitě::

bývalá lékárna, Peterkova ul. čp. 370, parc. č. 988, k.ú. Poruba - Jih, prohl. 1. 10. 2001, r. č. 8-4046

Ostrava - Vítkovice

nemovitě:

budova mateřské školy, čp. 425, ul. Prokopa Velikého, prohl. ze dne 5. 6. 2001, čj. 14769/1991)

technické:

těžní věž dolu Jeremenko, prohl. 12. 3. 2001

okres Opava

technické:

areál bývalých škrobáren Anton Pohl (Opamyl) - hlavní výrobní budova, 2 správní budovy prohl. ze dne 19.6.2001, č.j. 2025/2001

okres Vsetín

nemovitě:

Hovězí - kostel sv. Maří Magdaleny vybavením a náhrobek s pískovcovou sochou sv. Huberta, prohl. 4.1.2001

Kelč - kaple, parc.č. 74, k.ú. Komárovice, prohl. 31. 7. 2001, r. č. 8-4029

Kladeruby - kamenný kříž, parc.č. 1450, prohl. 23. 7. 2001, r. č. 8-4031

Růžďka - kostel sv. Bartoloměje s vnitřním vybavením a pískovcový kříž s korpusem Krista, prohl. 4. 1. 2001

Valašské Meziříčí - rodinný dům čp. 740, U Hasičské zbrojnice 20, prohl. 12. 7. 2001, r. č. 8-4028

Vsetín - fara Horního sboru ČCE, Palackého čp.156, parc. č. 211/2, prohl. 30. 10. 2001. r. č. 8-4047

Neprohlášené návrhy za rok 2001

Okres Ostrava

nemovitě:

Moravská Ostrava - městský dům čp. 1498, Masarykovo nám. čp. 4, neprohl. dopisem MKČR ze dne 9. 7. 2001

Moravská Ostrava - městský dům čp. 5, Masarykovo nám. č. 5, nebude zahájeno řízení o prohlášení (dopisem MKČR ze dne 16. 8. 2001)

Moravská Ostrava - nájemní dům čp. 1690, Milíčova č. 12, nebude zahájeno řízení o prohlášení (dopisem MKČR ze dne 16. 8. 2001)

Moravská Ostrava - městský dům čp. 316, Nádražní č. 25, nebude zahájeno řízení o prohlášení (dopisem MKČR ze dne 14. 8. 2001)

Moravská Ostrava - městský dům čp. 39, Poštovní č. 2, nebude zahájeno řízení o prohlášení (dopisem MKČR ze dne 16. 8. 2001)

Moravská Ostrava - městský dům čp. 39, Poštovní č. 4, nebude zahájeno řízení o prohlášení (dopisem MKČR ze dne 16. 8. 2001)

Moravská Ostrava - budova pošty čp. 1368, Poštovní č. 20, neprohl. dopisem MKČR ze dne 3. 7. 2001)

Moravská Ostrava - městský dům čp. 944, Střelniční č. 4, nebude zahájeno řízení o prohlášení (dopisem MKČR ze dne 16. 8. 2001)

movité:

Moravská Ostrava - reliéf „Ruce“ - J. Jankovič

Útvar dále zabezpečuje fotografické práce dle plánovaných požadavků a požadavků vzniklých při operativní odborné činnosti včetně diapositivů u významných objektů především v souvislosti s prezentací útavu.

Druh prací / jednotka	Počet jednotek
Počet dnů v terénu	-
Počet dnů ve fotodílně	228
Exponovaných filmy 6 x 6	-
Vyvolaných filmů 6 x 6	-
Kontaktní pozitivy 6 x 6	-
Exponovaných filmů kino	-
Vyvolaných filmů kino	147
Zvětšeniny 6 x 9	5 906
Zvětšeniny 9 x 13	192
Zvětšeniny 13 x 18	1 344
Zvětšeniny 18 x 24	36
Zvětšeniny 24 x 30	-
Zvětšeniny větší	-
Zvětšeniny A ₄ dokument	-
Zvětšeniny 7 x 10 (barva)	1 126
Zvětšeniny 9 x 13 (barva)	15 115
Zvětšeniny 13 x 18 (barva)	832
Exponovaných barevných dia 6 x 6	-
Exponovaných barevných dia kino (FOTOLAB)	21
Vyvolané barevné kinofilmy (FOTOLAB)	368
Reprodukce ČB	-
Videozáznamy (dny)	-
Fakturace (Kč)	-
Za barvu bylo účtováno celkem (Kč)	89 931,70
Za barvu černobílou účtováno celkem - FOTOLAB	-

Ing. arch. Nad'a Goryczková

vedoucí útvaru evidence, dokumentace a průzkumů

ÚTVAR SPECIALISTŮ

Hlavní náplní práce útvaru specialistů zůstává výzkum a dokumentace průmyslového dědictví. Průběžně byla vedena agenda týkající se technických památek – konzultace záměrů vlastníků kulturních památek, zpracovávání vyjádření k předepsané projektové dokumentaci a dohled nad konkrétními realizacemi obnovy památkově chráněných objektů.

Počet odborných vyjádření za rok 2001

Okres	ÚPD	Rozhodnutí	Ostatní	Celkem
Bruntál	-	1	2	3
Frýdek - Místek	-	-	17	17
Karviná	-	9	16	25
Nový Jičín	-	6	1	7
Opava	-	4	10	14
Ostrava	-	25	43	68
Vsetín	-	-	-	-
Ostatní	-	-	14	14
Celkem	-	45	103	148

Přehled textilního průmyslu na Moravě, ve Slezsku a ve východních Čechách

V roce 2001 bylo dokončeno zpracování dvouletého programového projektu, financovaného z prostředků výzkumu a vývoje v resortu kultury na úseku památkové péče MK ČR (č. 18/2000). Cílem bylo zpracování katalogu textilních továren na Moravě, ve Slezsku a ve východních Čechách, zahrnujícího jak stávající textilní podniky, tak již provozy zaniklé tam, kde zůstal zachován alespoň stavební fond. Jde o první stupeň poznání problematiky, které nebyla dosud věnována v památkové péči systematická pozornost, a o podklad pro další podrobnou dokumentaci a pro širší srovnání při hodnocení jednotlivostí z hlediska památkové péče.

Do výsledného katalogu byly zařazeny přádelny, tkalcovny, továrny na koberce, kloboučnické závody, pletárny, úpravny, barvírny, a to stávající i zaniklé, pokud zůstal zachován stavební fond nebo jeho část. Pouze výjimečně byly popisovány tírny lnu. Nebyly zařazeny podniky oděvní a obuvnické. Pozornost byla věnována tovární výrobě, manufaktury jsou zařazeny tehdy, přerostla-li manufakturní výroba v továrnu a továrna byla identifikována nebo byl-li pro provoz manufaktury zřízen vlastní objekt, který zůstal zachován a podařilo se ho identifikovat. Do katalogu se tak nedostaly manufaktury rozptýlené a manufaktury zřízené bez stavebních úprav a na omezenou dobu v objektech sloužících původně jiným účelům. Na Moravě a ve Slezsku bylo lokalizováno a popsáno přibližně 250 jednotlivostí a areálů textilní výroby, pro něž byly zpracovány tzv. katalogové listy obsahující lokaci, název firmy, informace o vzniku firmy, o správním vývoji, o výrobním programu a technickém zařízení, stručný popis stavebního fondu, současný způsob využití, doporučení pro další postup památkové péče a poznámkový aparát s odkazy na archivní fondy, literaturu apod. List je doplněn fotografiemi současného stavu, výběrově také kopií dobové

fotografie, pohlednice, veduty hlavičkového papíru nebo archivních materiálů a lokací v mapě 1 : 25 000.

Kvalitativně hlubším stupněm poznání jsou inventarizace průmyslového dědictví jednotlivých okresů, které jsou postupně zpracovávány v rámci institucionálních výzkumů. Jsou zaměřeny na podrobný archivní a terénní průzkum, na jejichž základě je provedeno vyhodnocení a podány konkrétní návrhy na zápisy do Ústředního seznamu kulturních památek ČR. Výzkumy na sebe logicky navazují a významně se doplňují: katalog se stává podkladem pro podrobnou dokumentaci a navíc přináší možnost širšího srovnání, důležitého pro vyhodnocení z hlediska památkové péče a formulaci cílů památkové ochrany. Naopak poznatky z inventarizací byly zpětně zapracovány do katalogových listů (zejména v okrese Bruntál a ve Frýdku-Místku).

Při formulaci cílového stavu výzkumu, tj. popis textilního průmyslu Moravy, Slezska a východních Čech, se nepodařilo předem odhadnout časovou náročnost projektu. Počítalo se s pouze omezenou prací s archivními materiály a pouze s orientačními terénními průzkumy. To se ukázalo být nedostatečným a příprava, terénní i archivní průzkumy byly vedeny podrobněji, než se předpokládalo. Pokud měla být vypovídací hodnota výzkumu udržena, bylo nutno zachovat jak pečlivou přípravu a rozsáhlé terénní průzkumy, tak verifikaci poznatků (dohledání dobové obrazové a stavební dokumentace, informací o výrobě apod.), což samozřejmě zvýšilo časovou náročnost. Už po prvním roce práce se ukázalo a v etapové zprávě bylo zdůrazněno, že nebude možno dodržet celkový rozsah mapovaného území a oblast východních Čech byla omezena na Trutnovsko.

Výsledný materiál by se měl stát „manuálem“, nabízejícím základní informace o objektech a areálech textilní výroby v oblasti Moravy a Slezska (a výběrově také východních Čech), a také základem pro podrobné dokumentace. Konkrétní doporučení pro další postup památkové péče pro jednotlivé areály jsou formulována jednotlivě v každém katalogovém listu. V rovině druhé umožňuje už v této fázi poznání selekci a možnost kvalifikovaného vyhodnocení z hlediska památkové péče na základě širšího srovnání v rámci poměrně rozsáhlého území. Pro posuzování nutnosti a formy ochrany průmyslového dědictví nepostačují kritéria uměleckohistorická, architektonická, historická nebo technická. Důležitá je provázanost všech těchto pohledů a také znalost kontextu a možnost srovnání. Jedinečnost objektu nebo areálu, daná např. prvním zavedením mechanické výroby v určité oblasti nebo ojedinělým zachováním ve své době rozšířeného typu stavby nebo technického řešení, se může stát stejně důležitým faktorem stanovení památkové ochrany jako například zažitá kritéria uměleckohistorická.

Mgr. Michaela Ryšková
samostatný odborný pracovník
útvary specialistů

Nádraží Svinov, výpravní budova a přednádraží

Právě probíhající výstavba rychlostního koridoru znovu otevřela otázku využití výpravní budovy, která měla být podle studií zpracovávaných v první polovině 90. let 20. století opuštěna.

Nádraží Svinov leží na hlavní trati bývalé Severní dráhy Ferdinandovy (KFNB) zprovozněné v úseku Lipník nad Bečvou - Bohumín v roce 1847. V tomto roce byla dostavěna také výpravní budova ve Svinově podle projektu Karla Hummela v prostém klasicistním stylu. Nádraží bylo označováno Schönbrunn. V 60. letech 19. století byla patrová stavba s valbovou střechou po obou stranách symetricky rozšířena přístavbami a roku 1895 k ní byla krčkem připojena nová neobarokní budova s prostorným vestibulem a restaurací, celou kompozici pak hmotově vyrovnala přízemní stavba záchodků. Podstatným zásahem do vzhledu budovy byla „rekonstrukce“ v 80. letech 20. století, při které byla fasáda zbavena veškerých štukových plastických prvků a původní okna nahrazena typovými nečleněnými.

Jelikož do staveb rychlostního koridoru nesmí být zahrnovány opravy výpravních budov, byla zpočátku výpravná ve Svinově zcela vyňata z celkového řešení a respektována pouze jako památkově chráněný objekt. Modernizace nádraží řešila nová ostrovní nástupiště s přístřešky, samostatnou provozní budovu vedle výpravní, příjezdový a odjezdový podchod na severní a jižní straně výpravní a výstupní objekty z podchodů. Jednotlivé stupně projektové dokumentace byly zadávány podle výsledků výběrových řízení jiným firmám, výše popsané úkoly byly řešeny odděleně, bez vzájemné koordinace a jednotného výtvarného názoru, který byl prosazován pouze při konzultacích s SPÚ v Ostravě. Do průběhu zpracování prováděcí projektové dokumentace razantně vstoupil Magistrát města Ostravy, Útvar hlavního architekta (MMO), který oproti názoru SPÚ schválil dnes již realizované přístřešky na nástupištech a novou provozní budovu a na druhé straně uvedl v život myšlenku rekonstrukce výpravní.

Výsledkem spolupráce MMO a Českých drah by měla být plná rehabilitace výpravní budovy do doby posledního rozšíření v roce 1895. Nedostačující kapacita si však vyžádala zpracování studie možného rozšíření stávající výpravní o další prostory, jejímž autorem je Ing. arch. Václav Filandr. Jako nová kontrastní hmota by měla být na uliční straně přistavěna prosklená hala. Ke štítovým stranám jsou připojeny lehké prosklené objekty výstupů ze dvou nově budovaných podchodů. Přednádražní prostor tvořený uliční frontou je vybouráním obytného domu otevřen a dále řešeno jeho dopravní napojení na svinovské mosty (autor Ing. arch. Filandr ve spolupráci s Ing. Čechem, který řeší napojení pozemních komunikací). Studie (poslední fáze s přednádražím už spadá do roku 2002 jako Aktualizace 02/2002) už bohužel kromě výstupů z podchodů neovlivnila podobu přístřešků nástupišť a provozní budovy, které by logicky měly být součástí komplexního výtvarného řešení celého nádraží.

Nádraží Ostrava – střed, výpravní budova

Výpravní železniční stanice Ostrava - střed byla postavena v roce 1871 na trati bývalé Ostravsko–frýdlantské dráhy (OFD), kterou od roku 1887 získala do spoluužívání KFNB. Autorem poslední přestavby z let 1910 - 1912 byl architekt František Bobrovský. S realizacemi Bobrovského typových projektů se na hlavní trati KFNB setkáváme např. ve stanicích Hrušky, Huštěnovice, Nedakonice, Drahotuše, Hladké Životice atd. Ve stanici Ostrava – střed, dříve označované Ostrava – Vítkovice, se však jednalo o rozšíření stávající stavby přístavbou postranních křídel a vestibulu k původní střední části. Výtvarné řešení fasády bylo typické pro Bobrovského stavby, pole strukturované omítky lemovala hladká nároží, nechyběly řady čtverců v duchu doznívající secese v její geometrické fázi. Až na přístavbu patrové budovy se stavba zachovala v původní hmotě, omítky však byly vyhlazeny a okna vyměněna. Stavební úpravy započaly v roce 2001 výměnou střešní krytiny. Další kroky nejdou cestou důkladné rekonstrukce, ale lze je charakterizovat označením výtvarná rehabilitace. Vzhledem k faktu, že objekt není zapsán jako kulturní památka, ale je pouze v návrhu, byli jsme nuceni akceptovat požadavek investora na provedení oken z tzv. Euro profilů, pouze s jejich přizpůsobením původní profilaci a členění podle dochované dokumentace a současně s některými korekcemi profilů. Po provedení sondáží byla zvolena barevnost fasády v odstínu šedé v kombinaci s červeným lazurovým nátěrem oken a střešních podhledů. Akce dále pokračuje v roce 2002.

Nádraží Frýdek-Místek, vstupní objekt do podchodu

Cesta kontrastu historické stavby a novodobého pojetí po stránce výtvarného a materiálového řešení byla zvolena podobně jako ve Svinově také ve stanici Frýdek-Místek. Nádraží tvoří slohově kompaktní areál staveb z režného cihelného zdiva, které byly realizovány v období od konce 80. let 19. století do prvního desetiletí 20. století podle typových projektů KFNB (výpravní, sklad, dvě stavědlové věže, podélná a kruhová remíza). Stanice leží na trati bývalé OFD zprovozněné v roce 1871, kterou od roku 1887 získala do spoluužívání KFNB.

Mezi výpravní budovou a sousedním skladem má být v poměrně úzkém průchozím prostoru realizován výstupní objekt podchodu, který by měl probíhat pod dvěma kolejemi a vyústit na jediném ostrovním nástupišti krytém původní vlaštkovou střechou nesenou litinovými sloupy. Vlastní podchod je v projektu ukončen tak, aby mohl být případně dále prodloužen pod celým kolejištěm na druhou stranu, kde je podle územního plánu zamýšlena výstavba autobusového nádraží. Studie zadaná Ing. arch. Lubomíru Chlebkovi měla prověřit dva možné způsoby řešení: 1. tradiční pojetí využívající kompaktně s okolní zástavbou neomítaného cihelného zdiva; 2. kontrastní novodobé pojetí. První varianta sice respektovala původní materiálovou skladbu, ale výsledné

řešení působilo dojmem dalšího přístavku, který aditivně rozšiřuje vyváženou hmotovou koncepci výpravní budovy. Proto byla zvolena jednoznačně druhá varianta řešená jako lehká kovová konstrukce nesoucí dvojici skleněných stanových střech pro své nenásilné pohledové působení, výtvarnou čistotu a nesporně i praktičtější funkční využití.

Dokumentace průmyslu v okrese Opava

V roce 2001 byla ukončena plošná dokumentace průmyslu v okrese Opava ve spolupráci s PhDr. Pavlem Šopákem, který provedl v letech 2000 – 2001 archivní průzkum a na území města Opavy také užší výběr dokumentovaných objektů a areálů. Průzkum okresu, mimo město Opavu, vycházel v první fázi zejména z místopisu (Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848 – 1960, svazek 14, Olomouc 1995) a ve fázi druhé ze studia archivních podkladů (fondy archivů obcí a podniků), kronik a v neposlední řadě ze spolupráce s městskými a obecními úřady a četnými pamětníky. Existence a současný stav zmiňovaných průmyslových objektů byl prověřen v terénu, který byl současně plošně systematicky mapován. Výsledná práce „Dokumentace průmyslu v okrese Opava z hlediska památkové péče“, která slučuje jednotlivá průmyslová odvětví (potravinářství, vodárenství, textil atd.) je uspořádána abecedně podle jednotlivých obcí, podniky ve městě Opava abecedně podle ulic. Jedná se o výběr objektů a lokalit, které by měly být navrženy k zápisu do ÚSKP nebo jsou architektonicky, historicky nebo typologicky zajímavé pro další práci, jejímž hlavním cílem je vystižení vývoje architektury a technických zařízení jednotlivých průmyslových odvětví v rámci většího územního celku, nejen s omezením na konkrétní okres. Textilní průmysl zpracovala Mgr. Michaela Ryšková, Branecké železářny Ing. arch. Dr. Miloš Matěj, Dr. a Ing. Jana Kynclová.

Závěrečná zpráva ke grantovému projektu „Inventarizace trati bývalé Severní dráhy Ferdinandovy z hlediska památkové péče“

Závěrečná zpráva shrnuje výsledky projektu zpracovaného v letech 1999 až 2001, jehož cílem bylo podle jednotné metodiky vyhodnotit a vzájemně porovnat z hlediska památkové péče objekty a technické zařízení bývalé Severní dráhy Ferdinandovy, která jako liniová stavba zasahuje do oblasti působnosti tří regionálních památkových ústavů (Brno, Olomouc a Ostrava). Úkol byl aktuální tím, že souběžně probíhaly stavební práce na modernizaci tzv. koridoru a některé poznatky se už nepodařilo promítnout do návrhu památkové ochrany. První část projektu, realizovaná v roce 1999, zpracovává dokumentaci objektů a technických zařízení hlavní trati bývalé Severní dráhy Ferdinandovy na území České republiky v úseku Břeclav - Bohumín (díly I. – IV.). Druhá část, zpracovaná v roce 2000, byla zaměřena na tři odbočná křídla, tj. Břeclav – Brno, Přerov – Olomouc a Svinov – Opava (díly V. - VII.). Jako dodatečný úkol bylo pro rok 2001 zadáno doplnění

závěrečného písemného vyhodnocení výsledků terénních a archivních výzkumů a typologické rozřídění jednotlivých objektů včetně obrazové dokumentace. Výsledky výzkumu jsou obsaženy v jednotlivých dílčích částech uspořádaných do kapitol podle jednotlivých stanic a shrnuty v posledním dílu nazvaném „Inventarizace a dokumentace bývalé Severní dráhy Ferdinandovy – zhodnocení výsledků výzkumu“ zadaném pro rok 2001. V úvodu je nastíněno historické pozadí zrodu železniční sítě na našem území v souvislosti se vznikem společnosti „ausschließlich privilegierte k.k. Kaiser–Ferdinands–Nordbahn“, Severní dráhy Ferdinandovy. Jednotlivé objekty jsou na rozdíl od předchozích výstupů, kdy byly řazeny podle svého umístění (jednotlivých železničních stanic), tříděny do skupin podle svého funkčního využití, tj. výpravní budovy, sklady, remízy, stavědla, obytné domy, strážní domky atd. V rámci každé druhové skupiny jsou objekty seskupeny do podskupin jednotlivých časových vrstev podle doby vzniku a současně podle realizovaného typového projektu. Časové vrstvy jsou analyzovány po stránce slohové a materiállové. U projektů bylo významným momentem určení konkrétního typologického projektu a četnosti jeho realizací na sledované trati a stupeň zachování. Možnost srovnání poskytuje obrazová příloha řazená za jednotlivými skupinami obsahující kopii plánu, pokud byl objeven, a fotografie současného stavu jednotlivých realizací v terénu.

Bc. Alena Borovcová
samostatný odborný pracovník
útvary specialistů

Důl Hlubina, koksovna a vysoké pece Vítkovických železáren – řešení zachování areálu v rámci tzv. dolní oblasti Vítkovických železáren.

V lednu až dubnu roku 2001 bylo z pověření Ministerstva kultury ČR (pro mezipřesortní jednání s Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR) zpracováváno řešení zachování areálu Dolu Hlubina, koksovny a vysokých pecí Vítkovických železáren, jehož podstatou bylo stanovení variant zachování areálu jako kulturní památky formou industriálního skanzenu a vyhodnocení finanční náročnosti projektu. Na přípravě a vlastním zpracování se podíleli jednak pracovníci památkového ústavu Ing. arch. Jiří Gwuzd, CSc., Ing. arch. Dr. Miloš Matěj, Dr., Mgr. Michaela Ryšková a Ing. Jana Kynclová, jednak externí spolupracovníci. Rozpočty stavebních nákladů vyčíslila Růžena Kovaříková, axonometrie stavebních objektů zpracovala Architektonická kancelář Ing. arch. Radim Václavík, vyhodnocení stavu ocelových konstrukcí, návrhy opatření a odhad nákladů na jejich provedení firma Promont, v.o.s.

Areál Dolu Hlubina, koksovny a vysokých pecí Vítkovických železáren představuje ojediněle dochovaný technologický tok od těžby kamenného uhlí přes výrobu koksu a surového železa spolu s výrobou elektrické energie na jednom místě s nepřetržitou kontinuitou výroby od založení Vítkovických železáren v roce 1828 do roku 1998. Hodnota historického průmyslového

komplexu spočívá kromě technologického toku také v panoramatu, tvořeném těžní věží, uhelnou věží koksovny, vysokými pecemi, komíny a technologickými mosty, ve vlastní hodnotě jednotlivých objektů a technických zařízení a v jedinečnosti a atmosféře prostředí. Vzhledem k mimořádné hodnotě byly jednotlivé objekty a zařízení prohlášeny kulturními památkami a pro bezprostřední okolí a pohledové koridory bylo vyhlášeno ochranné pásmo. Cílem koncepce zachování a využití areálu je zpřístupnit veřejnosti základní technologický tok a vhodné objekty nově využít formou konverze.

Na základě terénního průzkumu byl stanoven rozsah plánovaného skanzenu a určena prohlídková trasa, byl vyhodnocen a popsán stavební stav jednotlivých objektů a stav ocelových konstrukcí a navržena opatření na jejich stabilizaci v časovém horizontu 30 let. Na základě těchto průzkumů a výpočtů byly stanoveny náklady na instituci zajišťující provoz lokality, v časovém horizontu 2007 – 2032, zahrnující náklady na stabilizaci areálu, náklady na údržbu areálu a technologického zařízení (ročně), odhad potřebného počtu pracovních míst.

Výsledný materiál sestává z textové a katalogové části. Textová část obsahuje popis historického, technického a stavebního stavu, vyhodnocení lokality z hlediska památkové péče se stanovením priorit (technologický tok jako základ budoucí prohlídkové trasy, panorama a ochrana cenných jednotlivostí) a byla doplněna mapou s vymezením památkové hodnoty (měřítko 1 : 5000 a 1 : 2000) a mapou budoucí využitelnosti objektů. Katalogová část zahrnuje identifikaci jednotlivých objektů (a konstrukcí), jejich popis, vyhodnocení stávajícího stavu, návrhy opatření nutných pro jejich stabilizaci, rozpočet nákladů stabilizačních opatření, axonometrii jednotlivých částí i celku, fotografie současného stavu.

Ing. Jana Kynclová
Mgr. Michaela Ryšková
samostatný odborný pracovník
útvary specialistů

ÚTVAR ARCHEOLOGIE

Jako v předcházejících letech tak i v roce 2001 spočívalo těžiště činnosti útvaru v realizaci konkrétních záchranných archeologických výzkumů a ve vyřizování agendy s těmito výzkumy související. Personální struktura pracoviště na Bezručově náměstí v Opavě a na Holasické ul. v Opavě – Kateřinkách byla v tomto roce následující:

FUNKCE	POČET PRACOVNÍKŮ	KAPACITA ÚVAZKŮ
odborný archeolog*	5	5.0
Kreslička	4	1.5

Konzervátor	2	1.5
Administrativa	1	1.0
pomocné technické práce	1	1.0 + 2 NVS
CELKEM	13	10 + 2 NVS

* odborný archeolog schopný samostatně vést archeologický výzkum v terénu
NVS – náhradní vojenská služba

Počátkem roku bylo vytipováno pět akcí do Programu podpory záchranných archeologických výzkumů, následně byly uzavřeny dohody o provedení ZAV s jednotlivými investory a ve spolupráci s regionální archeologickou komisí byly připraveny veškeré podklady potřebné pro realizaci výzkumů. Konkrétně se jednalo o tyto akce:

NÁZEV AKCE / ČÍSLO	PŘIDĚLENÉ FINANČNÍ PROSTŘEDKY
Opava – Krnovská ul. 1/01	250 tis.
Stará Ves nad Ondřejnicí 4/01	270 tis.
Opava – MPZ 6, 10, 13, 15, 20/01	150 tis.
Velké Hoštice ČOV 21/01	195 tis.
Úvalno – kostel 26/01	80 tis.
CELKEM	945 tis.

Vedle výzkumů výše jmenovaných prováděl útvar záchranné archeologické výzkumy podle odst. 2, § 22 zákona č. 20/1987 Sb. Jednalo se o výzkumy vyvolané stavební činností fyzických a právnických osob na územích s archeologickými nálezy. Za tyto výzkumy bylo v roce 2001 vyúčtováno investorům celkem 636.190 Kč.

Movité archeologické nálezy získané při jednotlivých výzkumech byly průběžně čištěny, konzervovány, dokumentovány kresebně, případně fotograficky a evidovány. V návaznosti na postup zpracování nálezů byly vyhotovovány jednotlivé nálezové zprávy.

Kromě toho 2 pracovníci v rámci 0.25 úvazku participovali na účelovém projektu SÚPP „Státní archeologický seznam“, pro který pořizovali základní informační vrstvu z okresů Bruntál a Karviná. Jeden pracovník se podílel na prostorové identifikaci archeologických nalezišť v rámci programu Reidentifikace nemovitých kulturních památek okresu Karviná. Administrativní pracovnice připravovala podklady pro smlouvy o provedení ZAV s jednotlivými investory. Kromě toho bylo na úseku administrativy podáno celkem 39 odborných vyjádření okresním úřadům, projektantům a investorům.

Byla navázána spolupráce se Slezskou univerzitou v Opavě a Ústavem archeologické památkové péče v Brně na poli leteckých průzkumů a dokumentace archeologických nalezišť. Vlastní průzkumně dokumentační let v trvání dvou hodin byl realizován dne 11. 7. 2001 nad územím okresů Bruntál a Opava.

V závěru roku bylo započato s přípravami k transferu detašovaného pracoviště z prostor památkového ústavu na Holasické ulici do nových prostor v minoritském klášteře. Prostorová kapacita opouštěného pracoviště byla dlouhodobě nevyhovující a byla jednou z příčin pomalého postupu zpracování nálezového fondu z archeologických výzkumů jeho pracovníků.

Útvar rovněž zabezpečoval koordinaci činnosti archeologických pracovišť na území regionu severní Moravy a Slezska formou jednání Regionální archeologické komise (RAK), která se sešla 2. 2., 9. 3. a 14. 12. 2001.

Jednotliví pracovníci publikovali výsledky svých výzkumů v odborných časopisech a účastnili se specializovaných konferencí a seminářů. V rámci popularizace oboru byly některé výzkumy v jejich terénní fázi prezentovány mediálně (akce 1/01, 4/01 a 8/01).

Přehled archeologických výzkumů v roce 2001 (mimo archeologické dohledy)

číslo akce	lokalita	okres	vedoucí výzkumu
1/01	Opava – Krnovská ul.	Opava	Kiecoň
2/01	Krnov – fa. Santa	Bruntál	Zezula
3/01	Opava – nám. Republiky	Opava	---
4/01	Stará Ves n. O. – zámek	Frýdek-Místek	Stabrava
5/01	Ostrava – nám. Msgre. Šrámka	Ostrava	Zezula
6/01	Opava – Hrnčířská ul.	Opava	Kiecoň / Zezula
7/01	Opava – Vávrovice	Opava	Zezulová
8/01	Staříč – Okrouhlá	Frýdek-Místek	Stabrava
9/01	Krnov – U sv. Ducha	Bruntál	Zezula
10/01	Opava – Beethovenova ul.	Opava	Juchelka
11/01	Krnov – Hlavní nám.	Bruntál	Zezula
12/01	Opava – Ostrožná 8	Opava	Juchelka
13/01	Opava – Praskova ul.	Opava	Kiecoň
14/01	Hlučín – bašta č. 8	Opava	Teryngerová
15/01	Opava – U pošty	Opava	Zezula / Juchelka
16/01	Krnov – Hlavní nám.	Bruntál	Kiecoň
17/01	Karviná – Fryštátská ul.	Karviná	Zezula
18/01	Hlučín – zámek	Opava	Teryngerová
19/01	Stěbořice – za školou	Opava	Zezulová
20/01	Opava – Masarykova ul.	Opava	Zezula
21/01	Velké Hoštice – ČOV	Opava	Juchelka
22/01	Karviná – Pivovarská ul.	Karviná	Zezula
23/01	Opava – Sady Svobody	Opava	Zezula
24/01	Krnov – poliklinika	Bruntál	Kiecoň
25/01	Velké Hoštice – Za Humny	Opava	Juchelka
26/01	Úvalno – kostel	Bruntál	Zezula

Sumarizace archeologických výzkumů dle okresů:

okres	počet výzkumů	charakter akce	%
Opava	15	z toho 3 dotační	57,5

Bruntál	6	z toho 1 dotační	23,5
Frýdek-Místek	2	z toho 1 dotační	7,6
Karviná	2	---	7,6
Ostrava	1	---	3,8
Jeseník	0	---	0
Nový Jičín	0	---	0
Celkem	26	5 dotačních akcí	100,00

VĚDA A VÝZKUM

a) Účelově financované projekty

Přehled textilního průmyslu na Moravě, ve Slezsku a ve východních Čechách

Řešitel: Mgr. Michaela Ryšková

Projekt č. 18/2000

Finance: Přiděleno 150 tis. Kč, z toho mzdové náklady 18 tis. Kč, čerpáno 150 tis. Kč.

Druhým rokem byl završen projekt zaměřený na dokumentaci textilního průmyslu. Jedná se totiž o plošně rozvinutou výrobní činnost bez výrazných vazeb a organizační struktury, pro kterou není zpracována žádná přehledná topografie. Struktury vzniklé po znárodnění se dnes rozpadají. Mnohé, zejména menší továrny, ztratily původní funkci a slouží jinému účelu. Práce si proto kladla za cíl zpracování katalogu lokalit textilní výroby Moravy, Slezska a východních Čech (pro neočekávaný rozsah práce byly pro oblast východních Čech zpracovány pouze vybrané objekty), vypracovaného na základě archivního a terénního průzkumu.

Moderní architektura severní Moravy a Slezska

Řešitelé: Ing. arch. Nad'a Goryczková, Mgr. Martin Strakoš

Projekt č. 38/1999

Přiděleno 288 tis., z toho mzdové náklady 17 tis. Kč, čerpáno 288 tis. Kč.

V posledním roce se řešitelé projektu, zabývajícího se dokumentací moderní architektury, vyhodnocením architektonických stylů v období vymezeném koncem 19. století a 2. polovinou 20. století a vytipováním objektů pro zápis do ústředního seznamu kulturních památek, zaměřili na okres Karvinou. Zpracován byl podrobný terénní i archivní průzkum, doplněný studiem odborné literatury. Výstupem projektu je abecedně řazený katalog sledovaných objektů s mapovými, plánovými a obrazovými přílohami doplněný fotografickou dokumentací stávajícího stavu.

Zjišťovací terénní průzkum autentických forem stavebního projevu v regionu Opavska.

Řešitelé: PhDr. Dana Kouřilová, Mgr. Romana Rosová

Projekt č. 19/2000

Finance: Přiděleno 118 tis. Kč, z toho mzdové náklady ... Kč, čerpáno

Ve druhém roce byl proveden podrobný terénní i archivní průzkum v oblasti těsného okolí Vítkova a Budišova n. Budišovkou, mapující opět atypické stavební produkce sakrální i profánní architektury. Bylo objeveno několik kvalitních ukázek architektury, především z konce 19. a poč. 20. stol., bylo zjištěno autorství řady, zejména mladších, objektů. Při průzkumu se ukázalo na jedné straně používání archaických stavebních forem a materiálů, na straně druhé realizování kvalitních a moderních projektů i neobvyklých technologií.

Inventarizační průzkum a soupis lidové architektury okresu Bruntál a vytvoření typologie objektů

Řešitelé: PhDr. Lubica Mezerová, Mgr. Romana Rosová

Projekt č. 20/2000

Finance: Přiděleno 195 tis. Kč, z toho mzdové náklady 22 tis. Kč, čerpáno 195 tis. Kč.

V druhém roce se řešitelky projektu zaměřily na oblast Krnovska a Hornobenešovska, kde byl zdokumentován a zhodnocen dochovaný stavební fond lidové architektury. Byl proveden podrobný terénní průzkum, doplněný fotografickou a kresebnou dokumentací a následným archivním průzkumem, upřesňujícím dataci a vývoj objektů. Výsledkem byl katalog památkově hodnotných objektů.

Inventarizace a dokumentace kulturního dědictví Severní dráhy Ferdinandovy

Řešitel: Bc. Alena Borovcová

Projekt č. 37/1999

Finance: Nebyly přiděleny ani čerpány žádné finanční prostředky.

V posledním roce tohoto tříletého projektu byla dopracována závěrečná zpráva, kde byly jednotlivé kapitoly členěny podle druhu stavby s popisem jeho stavebního a technického vývoje (např. stavědla, výpravní budovy). Byla tak vytvořena přehledná typologie jednotlivých druhů staveb dané trati.

b) Institucionálně financované projekty

Dokumentace průmyslu v okrese Opava z hlediska památkové péče. Průmysl okresu Opava.

Řešitel: Bc. Alena Borovcová

V roce 2000 byla započata široce pojatá plošná dokumentace dosud nezpracovaného průmyslového dědictví okresu Opava. Výsledkem rozsáhlých terénních a archivních průzkumů byl přehled objektů a technického zařízení, které budou navrženy k zapsání do ÚSKP, a objektů a technického zařízení, které sice nesplňují kritéria pro zapsání do ÚSKP (např. z důvodů znehodnocení brutálními rekonstrukcemi, nebo jde o věc sice zajímavou ale typologicky běžnou a dosud rozšířenou apod.), ale měla by jim být přesto věnována alespoň omezená pozornost památkové péče (provedení základní fotografické dokumentace). Objekty byly rozděleny na památky, památkový zájem a ostatní podle ověřené metodiky. Pro objekty a technické zařízení v kategorii památky byly zpracovány evidenční listy kulturních památek. Práce byla prováděna ve spolupráci s Opavskou univerzitou.

Dokumentace železářství v Pobeskydí

Řešitel: Ing. Jana Kynclová, ing. arch. Dr. Miloš Matěj, Dr.

Hodnocení stavebního a technického fondu stávajících a zaniklých železářských podniků v Pobeskydí z hlediska památkové péče. Dosud byly zpracovány archivní průzkumy a terénní průzkumy podniku Beskyd a Ferrum ve Frýdlantě a bývalých železáren v Bašce. Zbývá lokalizovat bývalé železářny v Čeladné, Ostravici a Janovicích a zpracovat hodnocení podniku Norma ve Frýdlantě a Pržno.

Inventarizace průmyslového kulturního dědictví – okres Nový Jičín, závod TATRA Kopřivnice

Řešitel: Libor Telařík

V roce 2001 započata široce pojatá plošná dokumentace dosud nezpracovaného průmyslového dědictví okresu Nový Jičín. K vypracování podrobné dokumentace, která vychází z jednotné metodiky prověřené v jiných odvětvích, byl vybrán závod TATRA v Kopřivnici. Dnešní rozsáhlý areál vznikl rozšiřováním původní dílny a později továrny na výrobu kočárů Ignáce Šustaly, který roku 1852 získal tovární oprávnění a roku následujícího započala první z několika následujících etap výstavby závodu na tehdejší okraji Kopřivnice. Výroba závodu se v dalších letech soustředila na produkci vagónů a roku 1897 zde byl postaven 1. automobil s názvem Präsident. Stavební rozvoj vlastního závodu souvisela i výstavba zděných dělnických kolonií v roce 1891. Stavební a

technický fondu podniku Tatra Kopřivnice je hodnocen podle ověřené metodiky a rozdělen na památky, památkový zájem a ostatní. Práce byla prováděna ve spolupráci s Ostravskou univerzitou.

Zpráva o výsledcích mapování v oblasti Andělská Hora – Zlatý Jelen

Řešitel: RNDr. Viera Večeřová, RNDr. Josef Večeřa

V roce 2001 pokračovalo mapování památkově významných důlních a technických děl v andělohorském revíru zaměřením jednotlivých montanistických lokalit v prostoru kót Vysoká a Hláska, na katastrálních územích obcí Suchá Rudná a Andělská Hora ve Slezsku, okr. Bruntál. První zmínky o těžbě jsou ze 16. století. Pokusy o obnovení dolů byly podniknuty v minulém století v oblasti Hlázky na dole Hedvika a dalších. Pokusy o obnovu dolů definitivně ukončil výmaz důlních měr na Hlásce v roce 1945. Pro splnění úkolu byla založena geodetická síť a zaměřeny pozůstatky těžby. Práce postupně mapuje nejdůležitější pozůstatky těžby na Jesenicku a předpokládá další pokračování v lokalitách Georg, Suchá Rudná – kyselka a Zámecký potok.

Historiografický výzkum jam a štol v Ostravsko karvinském revíru – jižní část OKR

Řešitel: Ing. Jaroslav Klát

Podle dříve zpracované metodiky práce dokumentuje hlavní důlní díla jižní části revíru OKR formou katalogu a jejich souhrnným popisem. Zpracovatel doporučuje aktualizovat nejstarší údaje práce v ostravské části OKR a etapovitě pokračovat v dokumentaci důlních odvalů v karvinské části OKR.

Dokumentace dolu Hlubina a vysokých pecí Vítkovických železáren

Řešitelé: Ing. arch. Jiří Gwuzd, CSc., Ing. arch. Dr. Miloš Matěj, Dr., Mgr. Michaela Ryšková, Ing. Jana Kynclová

Areál Dolu Hlubina, koksovny a vysokých pecí Vítkovických železáren představuje ojediněle dochovaný technologický tok od těžby kamenného uhlí přes výrobu koksu a surového železa spolu s výrobou elektrické energie na jednom místě s nepřetržitou kontinuitou výroby od založení Vítkovických železáren v roce 1828 do roku 1998. Hodnota historického průmyslového komplexu spočívá dále v panoramatu, tvořeném těžní věží, uhelnou věží koksovny, vysokými pecemi, komíny a technologickými mosty, ve vlastní hodnotě jednotlivých objektů a technických zařízení a v jedinečnosti a atmosféře prostředí. Vzhledem k mimořádné hodnotě byly jednotlivé objekty a zařízení prohlášeny kulturními památkami a pro bezprostřední okolí a pohledové koridory bylo vyhlášeno ochranné pásmo. Cílem koncepce zachování a využití areálu je zpřístupnit veřejnosti základní technologický tok a vhodné objekty nově využít formou konverze. Materiál vymezuje část přístupnou a znovu využitelnou, a část nepřístupnou, prohlídkovou trasu uvažovaného

industriálního skanzenu a stanovuje náklady na jeho jednorázovou stabilizaci a zpřístupnění, roční náklady pro instituci, zajišťující provoz a stanovuje nutný počet dlouhodobých pracovních míst.

Plošné vyhodnocení památkového území Sorela OPP Havířov

Řešitel: Mgr. Petra Kaniová

Město Havířov vystavěné ve stylu tzv. socialistického realismu v 50. letech 20. století představuje jedinečný doklad urbanistického celku řešeného systémem polouzavřených obytných vnitrobloků příčně navazujících na hlavní komunikačními tahy (Hlavní třída), doplněných bohatou výsadbou zeleně a nezbytné architektonicky odlišně řešené domy občanské vybavenosti. Charakteristická zástavba cihlových vícepodlažních obytných domů se sedlovou střechou z keramické krytiny, břizolitovou fasádou bohatě členěnou sgrafity, keramickými reliéfy využívá klasických architektonických prvků české renesance (lunety, římsy, šambrány, ostění, apod.). Práce analyzuje zástavbu sorely dle metodiky MK ČR, Plánu ochrany MPZ (tzn. z hlediska střešních rovin, zeleně, vnějšího vzhledu celku a parteru a plch k zastavění). Předložený materiál bude doplněn zpracovaným plánem ochrany a obnovy urbanistického celku Havířov a zpracováním hodnotících listů jednotlivých objektů.

Plošné vyhodnocení památkového území a návrh MPZ Ostrava – Poruba

Řešitel: Ing. Maria Niklová

Práce analyzuje zástavbu sorely dle metodiky MK ČR, Plánu ochrany MPZ (tzn. z hlediska střešních rovin, zeleně, vnějšího vzhledu celku a parteru a plch k zastavění). Byl proveden terénní průzkum v 1. a 2. obvodu Ostravy - Poruby s grafickým provedením orientačních a rozborových map, vypracovány hodnotící listy s fotodokumentací pro jednotlivé objekty. Předložený materiál bude doplněn vzorem řešení na realizovaném příkladu (střešní okna), zpracovaným plánem ochrany a obnovy urbanistického celku Poruba.

Plošné vyhodnocení vesnické památkové rezervace Lipina a vesnické památkové zóny Komorní Lhotka

Řešitel: Ing. arch. Marie Bartošová

Aktualizace terénního průzkumu dané lokality, archivní průzkum. Výsledkem jsou rozborové mapy dané lokality s grafickým rozdělením kvality zástavby a hodnotící listy s fotodokumentací.

Průzkum kampanologických památek v okrese Opava

Řešitel: Bc. Markéta Jančarová

V roce 2001 byl zahájen terénní a archivní průzkum kampanologických památek nacházejících se v okrese Opava. Při průzkumu byl důraz kladen na tvorbu tradičních zvonařských dílen působících na Opavsku, přičemž byly samostatně podchyceny veškeré (v rámci technických možností) zvony a cimbály. Pozornost byla soustředěna hlavně na sakrální objekty, ale opomíjeny nebyly ani profánní stavby (zámky, radnice...). Výstupem je katalog zvonů s identifikačními údaji, popisem a fotografickou dokumentací, který je výchozím podkladem pro návrhy do ÚSKP ČR.

PUBLIKAČNÍ ČINNOST

- AUGUSTINKOVÁ, L.: Příspěvek ke stavebnímu vývoji farního kostela v Orlové. In: Výroční zpráva PÚ v Ostravě 2000. Ostrava 2001, s. 111 – 116.
- BOROVCOVÁ, A.: Železniční nádraží bývalé Severní dráhy Ferdinandovy a jejich stavební fond. In: Otázky ochrany a péče o technické kulturní památky a průmyslové dědictví. Sborník příspěvků. Ostrava 2001, s. 73 – 79.
- GORYCZKOVÁ, N.: Památkový fond Moravské Ostravy. In: Ostrava. Příspěvky k dějinám a současnosti Ostravy a Ostravska, 20. Ostrava 2001. s. 394 – 409.
- GRŮZA, A.: K průzkumu kostela v Radkově u Vítkova. In: Výroční zpráva PÚ v Ostravě 2000. Ostrava 2001, s. 117 – 124.
- KIECOŇ, M.: Zpráva o záchranném archeologickém výzkumu na Opavské ulici č. 161/63 v Krnově. In: Výroční zpráva PÚ v Ostravě 2000. Ostrava 2001, s. 148 – 149.
- KIECOŇ, M.: Krnov – Opavská ul. 161/63, In: Přehled výzkumů 42. Brno 2001, s. 162.
- KIECOŇ, M.: Hradec nad Moravicí – Zámecká ul. č.58, In: Přehled výzkumů 42. Brno 2001, s. 207 – 208.
- KIECOŇ, M.: Ostrava – ulice 28. října č.21, In: Přehled výzkumů 42. Brno 2001, s. 238 - 239.
- KOUŘILOVÁ, D.: Zapomenutý areál bývalého hospodářského dvora zámku v Dubové. In: Výroční zpráva PÚ v Ostravě 2000. Ostrava 2001, s. 78 – 84.
- KOUŘILOVÁ, D.: Promarněná příležitost anebo zachráněná památka (názorová polemika o přístupech k řešení východní stěny bývalého kostela sv. Václava v Opavě. Stavba.
- MATĚJ, M. - RYŠKOVÁ, M.: Limity industriálního skanzenu. In: Fórum architektury & stavitelství. 2001, č. 4, s. 61 - 65.
- MATĚJ, M.: Specifický charakter průmyslových a technických památek. In: Otázky ochrany a péče o technické kulturní památky a průmyslové dědictví. Sborník příspěvků. Ostrava 2001, s. 48 - 51.
- MATĚJ, M.: Kulturní dědictví centrálního kladenského revíru. Zprávy památkové péče. Praha 2001, roč. 61, 34 s.
- MATĚJ, M.: Zabytki przemyslu w republice Czeskiej. In: Architektura przemyslow i zabytki techniki na Slasku w dobie restrukturyzacji. Katowice 2001, s. 82 – 97.
- MEZEROVÁ, L.: První nálezy v kostele sv. Benedikta v Krnově – Kostelci (krátká zpráva po zahájení oprav). In: Výroční zpráva PÚ v Ostravě 2000. Ostrava 2001, s. 98 – 100.
- MEZEROVÁ, L.: Městská památková zóna Bruntál. Zhodnocení a plán zásad památkové ochrany území. In: Výroční zpráva PÚ v Ostravě 2000. Ostrava 2001, s. 125 – 131.
- ROSOVÁ, R.: Kostel Narození P. Marie v Orlové v písemných pramenech. In: Výroční zpráva PÚ v Ostravě 2000. Ostrava 2001, s. 101 – 110.
- RYŠKOVÁ, M.: Dokumentace textilního průmyslu severní Moravy a Slezska. In: Otázky ochrany a péče o technické kulturní památky a průmyslové dědictví. Sborník příspěvků. Ostrava 2001, s. 27 – 32.
- RYŠKOVÁ, M.: Osud dolní oblasti Vítkovic jako zkouška vztahu k historii a tradici. In: Stavební listy. 2001, č. 1, s. 8 - 9.

- RYŠKOVÁ, M. – MATĚJ, M.: Limity industriálního skanzenu. In: Fórum architektury & stavitelství. 2001, č. 4, s. 61 - 65.
- STABRAVA, P. – TERYNGEROVÁ, H.: Objev středověkého zahloubeného objektu v Hlučíně. In: Výroční zpráva PÚ v Ostravě 2000. Ostrava 2001, s. 141 – 145.
- STABRAVA, P.: Píšť – „Zábrodí“ a „Za humny“, In: Přehled výzkumů 42. Brno 2001, s. 138 - 139.
- STABRAVA, P.: Záchranný archeologický výzkum v katastrech obcí Chuchelná a Strahovice, In: Badania archeologiczne na Górnym Śląsku i ziemiach pogranicznych w 1998 roku. Katowice 2001, s. 29 - 33.
- STABRAVA, P.: Průzkum pravěkých zahloubených objektů ve Stěbořicích-Novém Dvoře, In: Badania archeologiczne na Górnym Śląsku i ziemiach pogranicznych w 1998 roku. Katowice 2001, s. 34 - 38.
- STABRAVA, P.: Projekt obrazové dokumentace archeologických lokalit v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, In: Badania archeologiczne na Górnym Śląsku i ziemiach pogranicznych w 1998 roku. Katowice 2001, s. 239 - 241.
- STABRAVA, P. – TERYNGEROVÁ, H.: Hlučín – Úzká ulice, In: Přehled výzkumů 42. Brno 2001, s. 206 - 207.
- STRAKOŠ, M.: Kniha pro nadšence a poškoťáky. In: Fórum architektury a stavitelství IX., 2001, č. 6, s. 84 – 85.
- STRAKOŠ, M.: Ernst (Arnošt) Korner. (12. 8. 1888 - ?). In: Architekt XIVII., 2001, č. 87, s. 71 – 73.
- STRAKOŠ, M.: Nedobrovolné dvojměstí. Cieszyn – Český Těšín. In: Architekt XIVII., 2001, č. , s. 55 – 57.
- STRAKOŠ, M.: Spitzerova vila v Janovicích u Rýmařova. In: Výroční zpráva 2000. Státní památkový ústav v Ostravě. Ostrava 2001, s. 71 – 77.
- STRAKOŠ, M.: Problematika mobiliáře moderní architektury a osud sporáku z ostravské Liskovy vily. In: Stavba, B, 2001, č. 1, s. 17.
- STRAKOŠ, M.: Zpráva o průzkumu moderní architektury. In: Výroční zpráva PÚ v Ostravě 2000. Ostrava 2001, s. 132 – 136.
- ŠEVČÍKOVÁ, Z.: Výzkumný projekt „Inventarizační průzkum a soupis lidové architektury okresu Bruntál a vytvoření typologie objektů“. In: Výroční zpráva PÚ v Ostravě. Ostrava 2001, s. 137 – 140.
- TERYNGEROVÁ, H.: Hlučín, Kostelní ulice č. 4, zámek, In: Přehled výzkumů 42. Brno 2001, s. 206.
- TERYNGEROVÁ, H.: Záchranný archeologický výzkum v centru Ostravy, In: Badania archeologiczne na Górnym Śląsku i ziemiach pogranicznych w 1998 roku. Katowice 2001, s. 210 - 213.
- TERYNGEROVÁ, H. – STABRAVA, P.: Objev středověkého zahloubeného objektu v Hlučíně. In: Výroční zpráva PÚ v Ostravě 2000. Ostrava 2001, s. 141 – 145.
- TERYNGEROVÁ, H. – STABRAVA, P.: Hlučín – Úzká ulice, In: Přehled výzkumů 42. Brno 2001, s. 206 - 207.
- TERYNGEROVÁ, H.: Záchranný archeologický výzkum na hlučínském zámku. In: Výroční zpráva PÚ v Ostravě 2000. Ostrava 2001, s. 146 – 147.

- ZEZULA, M.: Záchranný výzkum na ulici Pivovarské v Moravské Ostravě, In: Badania archeologiczne na Górnym Śląsku i ziemiach pogranicznych w 1998 roku. Katowice 2001, s. 215 - 217.
- ZEZULA, M.: Záchranný výzkum v kostele sv. Václava v Moravské Ostravě, In: Badania archeologiczne na Górnym Śląsku i ziemiach pogranicznych w 1998 roku. Katowice 2001, s. 187 - 192.
- ZEZULA, M.: Záchranný archeologický výzkum na Kostelním náměstí v Moravské Ostravě, In: Badania archeologiczne na Górnym Śląsku i ziemiach pogranicznych w 1998 roku. Katowice 2001, s. 176 - 186.
- ZEZULA, M.: Bohušov – kostel sv. Martina, In: Přehled výzkumů 42. Brno 2001, s. 129, 187, 197.
- ZEZULA, M.: Brantice – kostel Nanebevzetí P. Marie, In: Přehled výzkumů 42. Brno 2001, s. 187, 199.
- ZEZULA, M.: Horní Benešov – Jiráskova ul. In: Přehled výzkumů 42. Brno 2001, s. 207.
- ZEZULA, M.: Hynčice – kostel sv. Mikuláše, In: Přehled výzkumů 42. Brno 2001, s. 208.
- ZEZULA, M.: Ostrava – Kostelní nám., In: Přehled výzkumů 42. Brno 2001, s. 23.

PŘEDNÁŠKOVÁ ČINNOST

- KOUŘILOVÁ, D.: Rekonstrukce památkových objektů poškozených povodní v r. 1997. Rožnov pod Radhoštěm, ICOM.
- KOUŘILOVÁ, D.: Rekonstrukce památkových objektů v Opavě. STOPA.
- KOUŘILOVÁ, D.: - Historický vývoj Opavy s prohlídkou Dobytčího trhu, minoritského kláštera a kostela sv. Ducha. Gymnázium Opava, SPŠS, SZeŠ Opava.
- MEZEROVÁ, L.: Úpravy náměstí Míru v Bruntále, Klub za starý Bruntál.
- MEZEROVÁ, L.: Nové objevy v kostele sv. Benedikta v Krnově, Klub za starý Bruntál.
- MEZEROVÁ, L.: Objektivní vlivy na památkově chráněná území na příkladu VPZ Malá Morávka a VPR Heřmanovice v okrese Bruntál. Seminář o lidové architektuře, 12. - 14. 9. 2001, Broumov.
- MEZEROVÁ, L.: Opravy kulturních památek po povodni v roce 1997, Modrý štít, Rožnov pod Radhoštěm.

ÚČAST V KOMISÍCH

- MEZEROVÁ, L.: Činnosti v Komisi hradů a zámků při SÚPP v Praze, získávání podkladů k mobiliárním fondům z regionu v působnosti SPÚ v Ostravě, příprava dotazníků.
- MEZEROVÁ, L.: Členka výboru Klubu za starý Bruntál.
- MEZEROVÁ, L.: Členka komise regenerace města Bruntál.
- NOVOSAD, J.: Komise regenerace MPR Nový Jičín, Příbor, Štramberk

POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ

dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Počet podaných žádostí o informace: 25

Počet podaných odvolání proti rozhodnutí: 0

Neuskutečnilo se žádné soudní řízení, jímž by bylo přezkoumáno rozhodnutí o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace.

Neuskutečnilo se žádné řízení o sankcích za nedodržování zákona č. 106/1999 Sb.

Všechny útvary památkového ústavu operativně poskytují informace vyžádané telefonicky, e-mailem nebo osobním kontaktem.

PROFESNÍ ŽIVOTOPIS ŘEDITELE ÚSTAVU

Ing. arch. Jiří Gwuzd, CSc.

Narozen 3. 8. 1941 v Orlové II – Lazích.

Po ukončení Jedenáctileté střední školy v Orlové absolvoval stavební fakultu Vysokého učení technického v Brně, obor architektura a stavba měst.

Byl zaměstnán jako projektant v Agroprojektu v Brně a Stavoprojektu v Ostravě, na Obvodním národním výboru ve Slezské Ostravě vykonával funkci vedoucího odboru výstavby. V roce 1974 nastoupit do Krajského střediska státní památkové péče a ochrany přírody v Ostravě, kde vykonával různé odborné a řídicí funkce. V roce 1983 ukončil externí aspiranturu na fakultě architektury Vysokého učení technického v Brně. Po transformaci KSSPPOP na Památkový ústav v Ostravě se v roce 1991 stal jeho ředitelem.

Svou činnost v rámci státní památkové péče zaměřil na obnovu nemovitých kulturních památek a především na historický urbanismus a průzkumy a ochranu historických jader měst. Ve své rozsáhlé publikační činnosti se věnoval navíc i problematice životního prostředí, negativním dopadům panelové výstavby, využití kulturního dědictví v cestovním ruchu apod.

Od roku 1991 se plně věnuje řídicí činnosti a ekonomické a personální problematice ústavu. Díky jeho iniciativě došlo v průběhu vývoje ústavu ke zvýšení počtu zaměstnanců, stálému zvyšování jeho odborné úrovně i technického vybavení, ústav se také zapojil do celorepublikového řešení technických památek a software nemovitých kulturních památek. V posledních letech se také věnoval celkové rekonstrukci administrativní budovy ústavu na Korejské 12 v Ostravě, dále přípravě převzetí a zpřístupnění národní kulturní památky Dolu Michal v Ostravě – Michálkovicích a státních zámků v Hradci nad Moravicí a Raduni.